

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษ โดยการใช้วิธี Micro Teaching และการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิด หลักของทักษะภาษาอังกฤษ การฟัง, การพูด, การอ่าน และการเขียน
  - 1.1 ทักษะการฟัง
  - 1.2 ทักษะการพูด
  - 1.3 ทักษะการอ่าน
  - 1.4 ทักษะการเขียน
2. แนวคิด หลักการของ Active Learning
3. แนวคิด หลักการของ Micro Teaching
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC
5. การวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษ
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด หลักของทักษะภาษาอังกฤษ การฟัง, การพูด, การอ่าน และการเขียน

1.1 ทักษะการฟัง

ความหมายทักษะการฟัง

หมายถึง กระบวนการของการได้ยินเสียงโดยผู้ฟังจะต้องสนใจและตั้งใจฟังเสียงนั้นแล้วใช้สมองแปลความหมายของเสียงจนเกิดความเข้าใจ และมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเสียงนั้นได้การฟังเป็นการสื่อสารที่ใช้มาก และสำคัญที่สุดในชีวิตประจำวันของมนุษย์ โดยประสาทหูรับเสียงต่าง ๆ โดยเฉพาะเสียงพูดของมนุษย์

การฟัง คือ ทักษะในการรับสารที่สำคัญที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นทักษะแรกที่ต้องฝึกให้แก่ผู้เรียน ดังนั้น ในการเรียนการสอน นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะการฟังให้เข้าใจก่อนได้อย่างเพียงพอและจริงจัง (กรมวิชาการ, 2545: 15)

บัญชา อึ้งสกุล (2545 : 63) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า การฟังคำพูดหรือฟังเสียง มิใช่มุ่งเฉพาะความหมายอย่างเดียวการที่ผู้ฟังฟังคำพูดหรือเสียงและเข้าใจความหมายในสิ่งที่ผู้พูด ทำให้เป็นผู้ฟังที่ดี คือเข้าใจว่าผู้พูดพูดอะไรและพูดเกี่ยวกับอะไร

อันเตอร์วูด (Underwood, 1989 : 1) กล่าวไว้ว่า การฟังเป็นกิจกรรมที่ต้องให้ความสนใจและพยายามที่จะทราบความหมายของสิ่งที่ได้ยิน การที่จะฟังภาษาพูดได้อย่างประสบผลสำเร็จนั้นเราจำเป็นต้องเข้าใจสิ่งที่ผู้พูด พูดออกมาว่ามีความหมายว่าอย่างไร เมื่อผู้พูดใช้คำเฉพาะในวิธีเฉพาะ

ในโอกาสพิเศษที่แตกต่างกัน เช่น ผู้พูดกล่าวว่า คุณมาสาย ซึ่งอาจจะสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ เช่น ระบุตรงๆ ว่า คุณได้มาสาย หรือ บ่นเพราะเขาต้องคอย หรือ แสดงความแปลกใจ เพราะเขาไม่ได้คาดหวังว่าคุณจะมาสาย เพราะฉะนั้น ผู้ฟังจำเป็นต้องทำความเข้าใจและตีความหมายขององค์ประกอบในการฟังและผู้ฟังจะต้องทำอะไร ในเรื่องขององค์ประกอบนั้น เราจะต้องสามารถบอกสิ่งเหล่านี้ได้

- การแยกความแตกต่างระหว่างเสียงต่างๆ
- การรู้จักคำ
- การระบุกลุ่มไวยากรณ์ของคำ
- การระบุข้อความและกลุ่มของถ้อยคำซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยรวมที่ให้
ความหมาย
- การเชื่อมโยงกระตุ่นทางภาษากับหลักการภาษาศาสตร์ (ทำนองเสียงและ
การเน้นหนัก) และไปหาสิ่งที่เป็นอวัจนภาษา ท่าทางและสิ่งที่เกี่ยวข้องใน
เหตุการณ์ เพื่อที่จะสร้างความหมาย
- การใช้ความรู้เดิม (สิ่งที่เรารู้แล้วเกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบและบริบท สิ่ง
ที่ได้พูดไปแล้ว) เพื่อที่จะทำนายและยืนยันความหมาย
- การจำคำและความคิดที่สำคัญ

รูเมล ฮาร์ท และ ออร์โทนี (Rumelhart & Ortony. 1977, cited in Helgesen, 2003: 26-27) ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างกระบวนการฟังแบบล่างขึ้นบน (Bottom-up processing) และกระบวนการฟังแบบบนลงล่าง (Top-down processing) นั้นจะเริ่มด้วยส่วนประกอบของคำ วลี ไวยากรณ์ และสิ่งที่เหมือนกัน ซึ่งยากต่อการฟังในรูปแบบประโยคยาว ซึ่งต้องใช้ทักษะความรู้ และประสบการณ์ ส่วนแบบ บนลงล่าง (Top-down processing) จะตรงกันข้ามกันคือเริ่มจากความรู้พื้นฐาน ความรู้ทั่วไป ประสบการณ์ชีวิต หรือประสบการณ์ประจำ แต่ยากที่จะลงลึกในรายละเอียด

ฮาร์เมอร์ (Harmer, 1998: 135) ได้กล่าวเกี่ยวกับหลักการฟังไว้ว่า

1. ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ฟังบ่อยๆ และมากที่สุดเท่าที่จะมากได้
2. ชวนนักเรียนเตรียมตัวที่จะฟัง
3. การฟังครั้งเดียวอาจจะไม่เพียงพอ
4. ส่งเสริมนักเรียนให้ได้ตอบต่อเนื้อหาเรื่องที่ฟังด้วย ไม่ใช่แค่คำนี้ถึงตัวภาษา
5. ขั้นตอนการฟังที่แตกต่างกัน ย่อมต้องการภาระงานการฟังที่แตกต่างกัน
6. ครูที่ดีต้องนำบทสำหรับฝึกฟังไปใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด

นอกจากนี้ รอส (Rost, 1991 : 7) ได้ให้หลักในการพัฒนาความสามารถในการฟัง ไว้ดังนี้

1. ความสามารถในการฟังพัฒนาโดยการมีปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว (face-to-face interaction)
2. การฟังพัฒนาโดยการให้ความสนใจต่อความหมายและความพยายามที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่และเนื้อหาที่สำคัญของภาษาเป้าหมาย

3. ความสามารถในการฟังพัฒนาโดยการทำงานในกิจกรรมแบบเน้นความเข้าใจ (Comprehension Activities)
4. การฟังโดยมีความตั้งใจในความถูกต้องและการวิเคราะห์รูปแบบของเสียงและคำ

บัญชา อึ้งสกุล (2545 : 63) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า การฟังคำพูดหรือฟังเสียงมิใช่มุ่งเฉพาะความหมายอย่างเดียวการที่ผู้ฟังฟังคำพูดหรือเสียงและเข้าใจความหมายในสิ่งที่ผู้พูดทำให้เป็นผู้ฟังที่ดี คือเข้าใจว่าผู้พูดพูดอะไรและพูดเกี่ยวกับอะไร

พรสวรรค์ ศรีป้อ (2550 : 151) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า การฟัง หมายถึง ทักษะการรับ (Receptive Skill) ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร สาร และผู้รับสาร ผู้รับสารต้องประมวลข้อมูลที่ได้รับโดยใช้ความรู้เดิมและความรู้ด้านภาษา ต้องมีความสามารถในการแยกแยะ และเข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นพูด ซึ่งต้องเข้าใจสำเนียงหรือการออกเสียง ไวยากรณ์ คำศัพท์ของผู้พูด พร้อมกับจับความหมาย การฟังข้อความแต่ละอย่างแตกต่างกัน เช่น การฟังบทสนทนาระหว่างเพื่อนย่อมแตกต่างจากการฟังประกาศในสนามบิน เป็นต้น

สรุปได้ว่า ทักษะการฟังเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเพราะเป็นทักษะเบื้องต้นในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เพื่อให้เข้าใจสารที่ได้รับและตอบโต้ได้อย่างถูกต้อง ผู้เรียนต้องฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสาร

ความสำคัญในการสอนทักษะการฟัง

กศยา แสงเดช (2548 : 132) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการสอนทักษะการฟังว่า เป็นทักษะที่สำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่ทักษะต่อ ๆ ไป ได้แก่ การพูด การอ่าน และการเขียน การฟัง แยกออกได้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับเริ่มต้น เน้นการฟังเสียง คำ วลี แล้วสามารถออกเสียงได้ถูกต้อง รู้จักสังเกต และจับได้ว่าเสียงต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างไร และระดับที่สองเป็นการฟังประโยค และเรื่องราวเพื่อความเข้าใจ ดังนั้นการฝึกทักษะการฟังจึงประกอบไปด้วยการฟังเสียง พยางค์ คำศัพท์ ประโยค การสนทนา และฟังเรื่องแล้วเข้าใจได้

ขั้นตอนและกิจกรรมการสอนทักษะการฟัง

วิภาดา ประสารทรัพย์ (2542 : 60-75) ได้เสนอแนะขั้นตอนการสอนทักษะการฟัง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมการสอนทักษะการฟังเพื่อการรับรู้ ได้แก่ การสอนให้ฟังความแตกต่างของเสียงสระ หรือเสียงพยัญชนะในแต่ละคำ การสอนนักเรียนให้ฟังระดับเสียงสูง-ต่ำในประโยค

2. การสอนกิจกรรมการฟังเพื่อความเข้าใจ การที่จะเข้าใจเรื่องราวใดๆ ต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวนั้น ๆ ข้อมูลที่ต้องทราบส่วนมาก ได้แก่ (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) การจัดกิจกรรมการสอนเพื่อช่วยฝึกให้เกิดการพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ แบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 กิจกรรมก่อนการฟัง (Pre-listening Activities) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนที่จะฟังเรื่องราวจริงของบทเรียน โดยมีจุดประสงค์ที่จะให้ข้อมูลพื้นฐานด้านความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะฟัง เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน โดยให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับศัพท์ และโน้มน้าวให้นักเรียนมาสู่บทเรียน รูปแบบ หรือเทคนิคของการจัด

กิจกรรมก่อนการฟัง (Pre-listening Activities) การคาดการณ์ (Prediction) เป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์เดิมของตนเองมาเป็นพื้นฐานในการเดาล่วงหน้าเกี่ยวกับเหตุการณ์และคำศัพท์ที่จะพบในเนื้อเรื่องที่จะฟัง โดยอาศัยรูปภาพ หัวข้อและชื่อเรื่อง การอภิปราย (Discussion) เป็นกิจกรรมคู่ หรือกิจกรรมกลุ่ม ที่จะช่วยให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัวกับบุคคลอื่น ซึ่งอาจจะมีการยอมรับหรือไม่ยอมรับ การตอบกลับ ทำให้นักเรียนมีการสื่อสารกันจริง การอภิปรายของนักเรียน อาจมีข้อมูลพื้นฐานมาจากชื่อเรื่อง รูปภาพ และคำถามนำบทเรียน

2.2 กิจกรรมระหว่างการฟัง (While-listening Activities) ในขั้นตอนนี้ครูจะให้นักเรียนฟังเรื่องราวที่ครูเตรียมมาสอน ซึ่งอาจจะต้องเปิดแถบบันทึกเสียงให้นักเรียนฟังมากกว่า 1 ครั้ง เพื่อเพิ่มความเข้าใจให้แก่ นักเรียนมากขึ้น ในขั้นตอนนี้นักเรียนจะต้องเข้าใจจุดประสงค์ของการฟังว่า จะฟังเพื่ออะไร กิจกรรมสอนระหว่างการฟังจึงเน้นที่การช่วยสร้างกรอบความคิดให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่ฟัง และจุดประสงค์ของการฟัง โดยทำได้หลายวิธี ดังนี้ การเติมข้อความสั้น ๆ ง่าย ๆ ในขณะที่ได้ทำ ให้นักเรียนทำเครื่องหมายหรือเขียนข้อความสั้น ๆ ลงในตารางที่กำหนดให้ในขณะที่ฟังให้นักเรียนระบุรูปภาพที่เกี่ยวกับสิ่งที่กำลังฟัง ให้นักเรียนพยายามแก้ไขคำที่สะกดผิดง่าย ๆ ในขณะที่ฟัง เพื่อให้นักเรียนจะได้ตั้งใจมีใจจดจ่อกับการฟัง

2.3 กิจกรรมหลังการฟัง (Post-listening Activities) เป็นกิจกรรมที่ควรให้นักเรียนทำเป็นคู่หรือกลุ่ม เพื่อให้ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกัน นอกเหนือจากการตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังแล้ว มักจะเป็นการตั้งคำถาม หรือการกำหนดกิจกรรมที่นอกเหนือจากเนื้อเรื่อง (Beyond the Text) แต่ต้องอาศัยข้อมูลจากกิจกรรมก่อนและระหว่างการฟังเข้ามาช่วย ดังนี้ การอภิปราย (Discussion) การแสดงบทบาทสมมติ (Role-Play) เป็นการให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติไปตามสถานการณ์ใหม่ที่กำหนดให้ เพื่อให้นักเรียนจะได้ฝึกภาษาเพิ่มเติม การรายงาน (Report) เป็นการให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาต่อหน้าผู้ฟัง/ผู้ชม นอกจากนักเรียนจะได้กล้าแสดงออกแล้วยังได้ฝึกภาษาอีกด้วย การเขียนรายงาน (Writing) เป็นกิจกรรมที่นักเรียนเขียนเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง เช่น การเขียนสรุปย่อ การเขียนเรียงความ เป็นต้น

พรสวรรค์ ศรีป้อ (2550 : 155) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ทักษะการฟัง ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนฟัง

กิจกรรมก่อนการฟังมีประโยชน์ต่อทั้งผู้สอนและผู้เรียน สำหรับผู้สอน กิจกรรมก่อนการฟัง ทำให้ผู้สอนได้ประเมินความรู้เดิมของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะให้ฟัง รวมทั้งประเมินความรู้ทางภาษา นอกจากนั้นยังสามารถให้ความรู้ภูมิหลังที่จำเป็นต่อความเข้าใจในการฟังแก่ผู้เรียน เช่น ข้อมูลด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อความที่จะได้ฟัง เป็นต้น สำหรับผู้เรียน กิจกรรมก่อนการฟังมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นความสนใจ สร้างความมั่นใจ และทำให้การฟังของผู้เรียนง่ายขึ้น กิจกรรมก่อนการฟังสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ การเตรียมคำศัพท์ ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่จะฟัง และให้เดาเรื่องที่จะฟัง

1.1 การเตรียมคำศัพท์ ได้แก่ สอนคำศัพท์และสำนวนที่จำเป็นในการฟัง จุดประสงค์ของการสอนศัพท์ในการฟังนี้ ไม่ใช่ต้องการให้ผู้เรียนท่องจำคำศัพท์ได้ แต่ต้องการให้ผู้เรียนรู้ความหมายเพื่อฟังได้เข้าใจ

1.2 ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่จะฟัง ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมต่อไป นี้ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้เดิม

1.2.1 ให้ทำแบบทดสอบสั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นแบบถูก-ผิด (true-false) แบบเลือกตอบ (Multiple Choice) หรือการตอบคำถามสั้น ๆ (Short Answer) เช่น จะให้ผู้เรียนฟังเรื่องเกี่ยวกับอาหารที่มีคุณค่า ผู้สอนอาจจะตั้งคำถามให้ตอบถูก-ผิด ดังนี้ Instant noodles are junk food. Oranges contain a lot of vitamin A.

1.2.2 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปราย เช่น จะให้ผู้เรียนฟังเรื่องเกี่ยวกับอาหารที่มีคุณค่า ผู้สอนอาจจะถามว่า What is your favorite food? Can you make it? Do you know what junk food is? นอกจากนั้นผู้สอนอาจให้ผู้เรียนดูภาพ เช่น ถ้าจะให้ผู้เรียนฟังเรื่องเกี่ยวกับกีฬา อาจให้ดูภาพเกี่ยวกับนักกีฬา หรือภาพการแข่งขันกีฬา พูดถึงกีฬาที่ผู้เรียนชอบ เป็นต้น

1.2.3 ให้ผู้เรียนอ่านข้อความสั้น ๆ ที่สัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่านแล้วตอบคำถามและอภิปราย

1.2.4 ให้ผู้เรียนระดมความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะฟัง ซึ่งอาจจะเกี่ยวกับคำศัพท์ ประสบการณ์ ความเข้าใจ การทำผังความคิด เป็นต้น

1.3 ให้ผู้เรียนทายว่าเนื้อหาที่นักเรียนจะได้ฟังเกี่ยวกับอะไร เช่น จะให้นักเรียนฟังเรื่องเกี่ยวกับอาหารที่มีคุณค่า ผู้เรียนบางคนอาจจะเดาว่าจะได้ฟังเกี่ยวกับอาหารหลัก 5 หมู่ บางคนอาจจะเดาว่าจะได้ฟังเรื่องเกี่ยวกับประโยชน์ของอาหารชนิดต่าง ๆ เป็นต้น กิจกรรมที่จัดในขั้นนี้จะเหมือนกับในขั้นทบทวนความรู้ คือ ให้ทำแบบทดสอบสั้น ๆ ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันอภิปราย ระดมสมอง

2. ชั้นระหว่างฟัง

กิจกรรมระหว่างการฟังเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทำระหว่างฟัง หรือทันทีที่ฟังจบในการจัดกิจกรรมระหว่างฟังผู้สอนต้องระลึกถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1 ควรให้ผู้เรียนฟัง 3 เที้ยว เที้ยวแรกฟังเพื่อให้ผู้เรียนปรับตัวกับสำเนียงและความเร็วของผู้พูด ถ้าผู้สอนจะตั้งคำถาม ควรจะเป็นคำถามความเข้าใจกว้าง ๆ การฟังครั้งที่สองเป็นการฟังเพื่อหารายละเอียดเพิ่มขึ้น การฟังครั้งที่สามควรเป็นการฟังเพื่อให้ผู้เรียนตรวจคำตอบ

2.2 แบ่งการฟังออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นแรกฟังแบบคร่าว ๆ (Extensive Listening) เพื่อจับใจความสำคัญ หลังจากนั้นให้ฟังเพื่อหารายละเอียด (Intensive Listening)

2.3 ถ้าข้อความที่ผู้เรียนฟังเป็นข้อความที่ยาว ควรแบ่งออกเป็นตอนสั้น ๆ และตรวจสอบความเข้าใจทีละขั้นตอน

2.4 ถ้านักเรียนต้องเขียนคำตอบในระหว่างฟัง หรือเมื่อฟังจบ ครูต้องให้นักเรียนอ่านข้อความที่จะฟังก่อนการฟัง และต้องแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจคำสั่ง ดังนั้น ผู้สอนจึงควรอธิบายคำสั่ง

2.5 แบบฝึกหัดที่ให้ทำ ควรมีงานเขียนให้น้อยที่สุด

2.6 ให้นักเรียนฟังหรืออ่านคำถามก่อนการฟัง

2.7 ให้ผลป้อนกลับทันที

3. ชั้นหลังฟัง

กิจกรรมหลังการฟังมี 2 แบบ คือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับปฏิริยาตอบสนองต่อข้อความที่ฟัง และการวิเคราะห์ลักษณะทางภาษาที่ปรากฏในข้อความ สำหรับกิจกรรมเกี่ยวกับปฏิริยาตอบสนองต่อข้อความที่ได้ฟังนั้น อาจจะทำให้ผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ฟัง ทำผังความรู้ เขียนสรุปตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟัง แสดงบทบาทสมมติ แสดงละคร เป็นต้น ในด้านภาษา ครูอาจจะให้ทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับคำศัพท์ที่ได้ฟัง เช่น นำคำมาแต่งประโยค แต่งเป็นเรื่อง เป็นต้น

การทดสอบทักษะการฟัง

ฐปทอง กว้างสวัสดิ์ (2549 : 80) ได้กล่าวถึงทักษะการฟังในชั้นก่อนพูดและชั้นเริ่มต้นใช้ภาษา เน้นให้ผู้เรียนฟังคำศัพท์และข้อความสั้น ๆ ที่สำคัญ เพื่อนำไปสู่การเดาความหมายผู้สอนอาจใช้รูปภาพคน สิ่งของ และสถานการณ์ที่หลากหลาย เทคนิคง่ายที่สุดคือการใช้ภาพประกอบในขณะที่พูด หลังจากนั้นผู้เรียนตอบคำถามง่าย ๆ ในชั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) ผู้สอนทดสอบความเข้าใจในการฟังที่ซับซ้อนกว่าขั้นแรก โดยใช้ข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่งและหลาย ๆ สถานการณ์ เช่น ฟังบทสนทนา การมีส่วนร่วมในการสนทนา การรับข้อมูล การพูดโทรศัพท์ การฟังขั้นตอนและวิธีปฏิบัติต่าง ๆ (How to) การฟังวิทยุ (ข่าวและรายการต่าง ๆ) การฟังเพลง การดูโทรทัศน์รายการต่าง ๆ รวมทั้งโฆษณา การฟังบรรยาย การดูหนัง เป็นต้น

ฐปทอง กว้างสวัสดิ์ (2549 : 99) ได้กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบทักษะการฟัง ได้แก่ แบบเลือกตอบ (Multiple Choice, True/False) การตอบคำถามแบบสั้น (Short Answer) การถ่ายโอนข้อมูลที่ได้จากการฟังในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเติมคำหรือข้อมูลในแผนภูมิหรือรูปภาพการเติมคำลงในแบบฟอร์ม การลากเส้นแสดงทิศทางที่ได้จากการฟัง เป็นต้น การจดบันทึกข้อความ (Note-taking) และการเขียนตามคำบอกเฉพาะบางส่วนหรือเฉพาะคำที่เว้นว่าง (Partial or Cloze Dictation)

1.2 ทักษะการพูด

ความหมายทักษะการพูด

หมายถึงการเปล่งเสียงออกมาเพื่อให้เกิดความหมาย การพูดเป็นการบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้พูด ผู้ฟัง และข้อมูล การพูดเป็น productive skills เพราะผู้พูดเป็นผู้ให้ข้อมูล หรือเป็นผู้ส่งสาร การพูดกับการเขียนถือว่าเป็น productive skills ส่วนการฟังและการอ่านเป็น receptive skills เป็นการรับสาร

งามพริ้ง รุ่งโรจน์ดี (2548 : 3) ให้นิยามว่า การพูด คือการใช้ถ้อยคำ น้ำเสียงรวมทั้งกิริยาอาการ เพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึก และความต้องการของผู้พูดให้ผู้ฟังรับรู้เกิดการตอบสนอง หรือคล้อยตาม

ไบเลย์ (Bailey, 2003 : 49-50) ได้กล่าวไว้ว่า หลายปีที่ผ่านมาการสอนพูดเกี่ยวข้องข้องกับการให้เด็กกว่าตามหรือท่องจำบทสนทนาจากตำราเรียน ซึ่งแบบฝึกการพูดให้ผู้เรียนว่าตามได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับเสียงและรูปแบบของภาษาที่เรียน ผู้คนต่างคาดหวังที่จะเรียนพูดโดย

การฝึกโครงสร้างไวยากรณ์และต่อมาก็ใช้โครงสร้างดังกล่าวในบทสนทนา ดังนั้นการสอนแบบกระทำให้เป็นนิสัย (Habit formation) จึงเป็นทฤษฎีพื้นฐานของการสอนแบบฟังพูด ดังนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องสร้างนิสัยที่ดี โดยบทเรียนจะเกี่ยวข้องกับการทำซ้ำ การพูดผิดจะได้รับการแก้ไขจากครูโดยเร็ว ดังนั้นการสอนพูดแบบนี้ จึงเป็นการสอนพูดแบบให้ว่าตามครู สอนกฎไวยากรณ์ การท่องจำบทสนทนา และการเรียนศัพท์ นอกจากนี้ ไบเลย์ (Bailey, 2003 : 54-56) ยังได้ให้ลักษณะของการสอนของการพูดไว้ดังนี้

1. ให้ความตระหนักในเรื่องความแตกต่างระหว่างบริบทของการเรียนเป็นภาษาที่สองหรือการเรียนเป็นภาษาต่างประเทศ
2. ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฟังความคล่องแคล่วและความถูกต้อง
3. ให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่จะได้ฝึกพูดโดยใช้งานกลุ่มหรืองานคู่และจำกัดการพูดของครู
4. วางแผนภาระงานด้านการพูด ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้วิธีการต่างๆ เช่น การทำให้กระจ่าง (clarifying), การยืนยัน (confirming) และการทำให้มั่นใจว่าคนอื่นเข้าใจความหมายของตน

5. ออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการชี้แนะและฝึกฝนในรูปของการพูดแบบกิจกรรมสัมพันธ์ (Transactional speech) และปฏิสัมพันธ์ (Interactional speech)

เฮดจ์ (Hedge, 2000 : 271) อธิบายเกี่ยวกับการสอนพูดไว้ในห้องเรียนไว้ว่า การพูดกับนักเรียนเกี่ยวกับภาษาพูด สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ จะสอนเกี่ยวกับสิ่งใดและในระดับมากน้อยแค่ไหน ที่จะทำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการพูดภาษาอังกฤษ ในเรื่องดังกล่าวนี้ ครูจะต้องคำนึงถึงความสามารถในด้านกลยุทธ์ (Strategic Competence) ในการใช้ภาษาด้วย เช่นจะสอนเกี่ยวกับเรื่องใดและสอนอย่างไร มีสิ่งที่ดีว่าเป็นกลยุทธ์อย่างง่าย ซึ่งอาจจะสอนให้เห็นเด่นชัดต่อการเรียนในขั้นเริ่มต้นของการเรียนรู้ เช่น

- วิธีเริ่มสนทนาเพื่อที่จะได้ฝึกพูดกับผู้เรียนอื่นที่เป็นเจ้าของภาษา
- วิธีขอให้พูดซ้ำ การขอให้พูดช้าลง หรือการขอให้พูดให้กระจ่างขึ้น เพื่อที่จะมีความเข้าใจในสารสนเทศที่ได้รับ
- วิธีการตรวจสอบว่า คนอื่นมีความเข้าใจในสิ่งที่สนทนากัน เช่น OK? , Do you follow me?
- วิธีการรับข้อมูลเกี่ยวกับภาษา เช่น How do you pronounce this word? , How do you say that?
- วิธีการรักษาบทสนทนาให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างเช่น การใช้วลี Right? , Yes หรือ I see.

เดือนใจ เฉลิมกิจ (2545 : 57) ได้ให้ความหมายว่า การพูดเป็นทักษะที่สอนยาก เพราะผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในเรื่ององค์ประกอบต่างๆ ของภาษาเป็นอย่างดี เพื่อที่จะพูดในสิ่งที่ต้องการสื่อได้ เช่น คำศัพท์ การออกเสียง โครงสร้างทางไวยากรณ์ หัวข้อทางภาษา เป็นต้น

พรสวรรค์ สิปโป (2550 : 163) ได้ให้ความหมายว่า การพูด คือ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในสังคม เป็นการสื่อสารทางวาจาของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป ต่างฝ่ายต่างมีจุดประสงค์ที่จะสื่อ ความหมายของตัวเอง และต่างฝ่ายก็ต้องตีความสิ่งที่ตนเองได้ฟัง ดังนั้น จุดประสงค์ของทักษะการพูด คือ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ หลีกเลี่ยงการทำให้ผู้ฟัง สับสนเนื่องจากการออกเสียงผิด ไวยากรณ์ผิด ใช้คำผิดหรือไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังต้องพูดให้ เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมด้วย

สรุปได้ว่า การพูด คือ การแสดงออกพฤติกรรมโดยใช้ถ้อยคำ การแสดงหรือการถ่ายทอด ความคิด ความรู้ ความรู้สึก และความต้องการของผู้พูดออกมาโดยอาศัยถ้อยคำ น้ำเสียง รวมทั้งกิริยา ท่าทาง ทำให้ผู้ฟังได้ยินและเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้พูด จนสามารถแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบให้ผู้พูดทราบ จน เป็นที่เข้าใจกันได้

การสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 55-56) ได้เสนอว่า ในการสอนทักษะการพูดนี้เน้นการพูด ภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาอังกฤษที่เรียนมาแล้วมาใช้ในการสื่อสารได้ และฝึกความ เข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษของชาวต่างประเทศ โดยที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องออกเสียงชัดเหมือนชาว ต่างประเทศ ทั้งนี้ ในการสนทนา ครูมีหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำ และควรคำนึงว่าผู้พูดสามารถพูดให้ ผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่ตนเองต้องการจะสื่อความหมายหรือไม่ ถ้าผู้ฟังเข้าใจดีก็ถือว่าผู้เรียนสามารถใช้ ภาษาอังกฤษสื่อสารได้ ถึงแม้ว่าจะพูดผิดไวยากรณ์หรือใช้ศัพท์ผิดก็ตาม ตัวอย่างจุดประสงค์ของ ทักษะพูดมีดังนี้คือ ฟังการสนทนาแล้วพูดออกความคิดเห็น พูดต่อหรือถามเกี่ยวกับสิ่งที่สนทนา พูด ออกคำสั่งได้ตามที่ต้องการ ตั้งคำถามหรืออภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน พูดหรืออ่านรายงานให้ผู้อื่น เข้าใจ พูดและสนทนาได้ตามความต้องการในชีวิตประจำวัน เช่น ให้เชิญเพื่อนไปงานเลี้ยงวันเกิด ให้ สนทนาเกี่ยวกับการทำงานในระหว่างปิดเทอม ให้สัมภาษณ์เพื่อรับสมัครเข้าทำงาน ให้แสดงความ คิดเห็นและขอความคิดเห็น

กุกยา แสงเดช (2548 : 136) ได้กล่าวว่า ในการสอนทักษะการพูดเบื้องต้น มุ่งเน้นให้ใช้ ทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารได้ในสถานการณ์จริง สิ่งสำคัญ คือ ตัวครูผู้สอนจะต้องให้ความถูกต้อง รูปแบบ เสียง ดังนั้น กิจกรรมต่างๆ จึงเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตามแบบหรือตัวอย่างที่ กำหนดเพื่อนำไปสู่ขั้นการสอนพูดให้มีประสิทธิภาพและได้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด การเตรียมกิจกรรมที่จะ นำไปสู่กิจกรรมการสอนพูด ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ และระดับ ภาษาที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งมีแนวทางการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการพูด ดังนี้

1. จัดบรรยากาศของห้องให้เอื้อต่อการเรียนภาษา และครูผู้สอนใช้ Classroom English Expression ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยและเป็นตัวอย่างสำหรับการฝึก

2. ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย ปัจจุบันนี้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาจะ ช่วยให้ผู้เรียนฝึกทักษะการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ในการฝึกการพูด ไม่ควรอย่างยิ่งที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนทุกจุด ควรแก้ เฉพาะในขั้น Presentation ที่ต้องการความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy) แต่ถ้าเป็นขั้น Practice ที่ต้องการฝึกความคล่องของการใช้ภาษา (Fluency) และข้อผิดพลาดนั้นไม่ได้มีผลต่อความ

เข้าใจภาษาก็คงไม่ต้องแก้ทันที ควรรอโอกาสที่เหมาะสมเพื่อมิให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยและขาดความเชื่อมั่น

4. ครูสอนภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาให้พัฒนาก้าวหน้าอยู่เสมอ

5. การจัดกิจกรรมการฝึก ควรมีรูปแบบหลากหลาย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษา

6. การสอนภาษาควรสอนทักษะสัมพันธ์ หรืออย่างน้อยต้องสอนคู่กัน เช่น สอนทักษะการพูดคู่กับทักษะการฟัง เป็นต้น

7. การสอนทักษะการพูด ควรจัดกิจกรรมคู่ (Pair Work) ให้มาก เพราะการทำกิจกรรมคู่จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสื่อสารและแสวงหาข้อมูลได้ดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่ขาดความเชื่อมั่นมีโอกาสแสดงออก

8. ควรชมเชยผู้เรียนให้กำลังใจบ่อยๆ เพราะเป็นแรงกระตุ้นที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน

9. การฝึกพูดเริ่มจากง่ายไปหายาก

1.3 ทักษะการอ่าน

ความหมายทักษะการอ่าน

การอ่านเป็นพฤติกรรมการรับสารที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการฟัง ปัจจุบันมีผู้รู้ นักวิชาการ และนักเขียนนำเสนอความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและงานสร้างสรรค์ ตีพิมพ์ในหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ มาก นอกจากนี้แล้วข่าวสารสำคัญ ๆ หลังจากนำเสนอด้วยการพูด หรืออ่านให้ฟังผ่านสื่อต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะตีพิมพ์รักษาไว้เป็นหลักฐานแก่ผู้อ่านในชั้นหลัง ๆ

ความสามารถในการอ่านจึงสำคัญและจำเป็นยิ่งต่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในสังคมปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า องค์การระดับนานาชาติ เช่น องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จะใช้ความสามารถในการรู้หนังสือของประชากรประเทศต่าง ๆ เป็นดัชนีวัดระดับการพัฒนาของประเทศนั้น ๆ

การอ่านเป็นหนึ่งในสี่ทักษะทางภาษาที่จำเป็นต้องฝึกฝนอยู่เสมอ และไม่มีวันสิ้นสุดสามารถฝึกได้เรื่อยๆ ตามวัยและประสบการณ์ของผู้อ่าน เพราะการอ่านนั้นจะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้มนุษย์ได้รับความรู้ ความคิด และความบันเทิงใจช่วยปรับปรุงชีวิตให้สดใสสมบูรณ์ ดังคำกล่าวของ เซอร์ ฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon) นักปรัชญาเมธีชาวอังกฤษที่ว่า “การอ่านทำคนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์” (<http://www.thaigoodview.com>. ออนไลน์. 2553)

บัญญัติ ทองวิสุทธิ> (2541 : 8) ได้ให้ความหมายทักษะการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนสื่อมาถึงผู้อ่าน โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ในการค้นหาความหมายให้ตรงกัน

สมุทฺร เชนฺเชาวนิจ (2542 : 9) ได้ให้ความหมายของทักษะการอ่านไว้ว่า คือการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ซึ่งมีกระบวนการถอดรหัส ผู้เขียนจะอยู่ในฐานะของผู้บันทึกรหัสความคิด (Encoder) ส่วนผู้อ่านจะเป็นผู้ถอดรหัสความคิด (Decoder)

สิริวัฒน์ ทองเลิศ (2543 : 20) กล่าวว่า การอ่าน คือ การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยผ่านกระบวนการแห่งการปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับความคิด ผู้อ่านจำเป็นต้องเข้าใจถึงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่างๆ เกิดอารมณ์และความรู้สึกร่วมกับผู้เขียน

ไพโรธ เลิศพิริยกุล (2543 : 23-27) กล่าวถึงความหมายของทักษะการอ่านไว้ว่าการอ่านเป็นพฤติกรรมมารับสารที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการฟัง ความสามารถในการอ่านจึงสำคัญและจำเป็นยิ่ง ต่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในสังคมปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า องค์การระดับนานาชาติ เช่น องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จะใช้ความสามารถในการรู้หนังสือของประชากรประเทศต่างๆ เป็นดัชนีวัดระดับการพัฒนาของประเทศนั้นๆ

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการที่ใช้ความคิด มาทำการถอดรหัสความหมายของภาษาให้ออกมาเป็นการสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ซึ่งผู้เขียนถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก รวมถึงความรู้และอารมณ์ผ่านมาทางตัวอักษร สัญลักษณ์ ในขณะที่ผู้อ่านต้องสามารถตีความหมายและประเมินผลในสิ่งที่อ่านโดยใช้กระบวนการคิด แปลความ ตีความและขยายความสิ่งที่อ่าน โดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงสิ่งที่อ่านเข้าด้วยกันทั้งหมด เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันกับผู้อ่าน

การสอนทักษะการอ่าน

สมิตรา อังวัฒนกุล (2540 : 178-179) ได้กล่าวถึงภารกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการอ่าน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนการสอนสามารถเลือกได้หลายกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre-reading Activities) เป็นการสร้างความสนใจและเป็นการปูพื้นฐานในเรื่องที่จะอ่านให้ผู้เรียนคิดถึงความรู้เดิม แล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน ตัวอย่างกิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่

1) ให้คาดคะเนเรื่องที่จะอ่าน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึงความรู้เดิมแล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน การคาดคะเนอาจจะผิดหรือถูกก็ได้

2) ให้เดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียงหรือจากรูปภาพ และการแสดงท่าทาง

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While-reading Activities) เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่อ่าน กิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่

1) ให้ลำดับเรื่อง โดยให้ตัดเรื่องออกเป็นส่วนๆ อาจจะเป็นย่อหน้าหรือเป็นประโยคก็ได้ แล้วให้ผู้เรียนในกลุ่มลำดับข้อความกันเอง

2) เขียนแผนผังโยงความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง

3) เติมข้อความลงไปแผนผังของเนื้อเรื่อง

4) เล่าเรื่องโดยสรุป

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-reading Activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน กิจกรรมอาจเป็นการถ้อยไปสู่อื่นๆ เช่น ทักษะการพูดและการเขียนก็ได้ เช่น

1) ให้แสดงบทบาทสมมติ
 2) ให้เขียนเรื่องหรือเขียนโต้ตอบ เช่น เขียนจดหมาย เขียนบทสนทนา เขียนแบบฟอร์ม วาดรูป เป็นต้น

3) พุดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
 กระทรวงศึกษาธิการ (2545 ก : 4-6) เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการอ่านขั้นตอนที่ผู้สอนควรคำนึงถึงมีดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมการสอนอ่าน (Pre-reading Activities) เป็นการเตรียมตัวผู้อ่านโดยอาจตั้งคำถามจากชื่อเรื่อง รูปภาพ ให้ผู้เรียนคาดเดาเหตุการณ์ตัวละคร หรืออาจสอนคำศัพท์และบอกวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While-reading Activities) เช่น การหาความหมายของคำ การตีความและเนื้อหาที่อ่าน ประเมินเนื้อหา จับใจความสำคัญ และสรุปสิ่งที่อ่าน

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-reading Activities) เช่น อ่านแล้ววาดรูปหรือข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ชิดเส้นใต้คำที่สัมพันธ์กัน ตั้งชื่อเรื่อง ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า การสอนทักษะการอ่านจะมีขั้นตอนทั้งสิ้น 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นก่อนทักษะการอ่าน จะมีกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน 2. ขั้นระหว่างการอ่าน จะมีการฝึกทักษะเพื่อสร้างสมประสบการณ์ทางทักษะทางภาษาและการทำความเข้าใจกับเนื้อหา และ 3. ขั้นหลังการอ่าน เพื่อวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจ และสามารถนำทักษะทางภาษาไปใช้ได้อย่างถ่องแท้

1.4 ทักษะการเขียน

ความหมายทักษะการเขียน

เป็นทักษะที่ต้องผ่านกระบวนการทางความคิดหลายขั้นตอน ตั้งแต่การรวบรวมความคิด การลำดับเรื่อง และเลือกสรรถ้อยคำในการถ่ายทอดออกมาเป็นข้อความที่สามารถสื่อความหมายได้ตรงตามต้องการ ทักษะการเขียนจะต้องอาศัยความเข้าใจโครงสร้างภาษาอย่างถูกต้อง รู้ศัพท์สำนวน รูปแบบ ประโยค ไวยากรณ์

จูติรัตน์ สุวรรณสม (2544 : 20) ได้ให้ความหมายของการเขียนว่า หมายถึงการเรียบเรียงประโยคที่เชื่อมโยงกันอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ มีความสมเหตุสมผลที่จะสามารถสื่อสาร สิ่งที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างถูกต้องตรงกัน การเขียนเป็นกระบวนการสร้างความคิด มีการรวบรวมและจัดเรียงข้อมูลอย่างมีความหมายตามหลักการใช้ภาษา

ประนอม ไชยวิจิต (2544 : 24) ให้ความหมายของการเขียนว่า หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ของผู้เขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร โดยอาศัยความรู้ด้านต่างๆ เช่น คำศัพท์ ไวยากรณ์ และการเรียงลำดับความคิดอย่างเป็นระบบ การเขียนต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ จึงจะทำให้ผู้เขียนมีความสามารถและพัฒนาการเขียนของตนเอง ให้ดีขึ้น

สุชาติ โรจนาศัย (2548 : 42-43) ให้ความหมายการเขียนว่า หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ อาศัยความรู้ด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์ การเลือกใช้คำอย่างถูกต้อง

เหมาะสมตามหลักภาษา ผ่านการเรียงลำดับความคิดอย่างมีระบบออกมาเป็นตัวอักษร เพื่อให้ตรงตามที่คุณเขียนต้องการ

วินโดสัน (Widdowson. 1979 : 49) ได้ให้คำนิยามการเขียนว่า คือ กิจกรรมการสื่อสารชนิดหนึ่ง การสื่อสารนี้ หมายถึง การถ่ายโอนข้อมูลจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งโดยใช้ภาษาและความรู้ทางโลกเป็นเครื่องมือ คือ ใช้ความรู้เรื่องของคุณสมบัติต่างๆ และข้อกำหนดทางสังคมร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร งานเขียนจึงมีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน งานเขียนต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดของสังคมจึงจะสามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ทักษะการเขียน เป็นทักษะแห่งการสื่อสาร การถ่ายทอดความคิดและความรู้สึก รวมถึงประสบการณ์ออกมาเป็นตัวอักษร โดยใช้ความรู้ทางคำศัพท์ ทางไวยากรณ์ อีกทั้งโครงสร้างทางภาษาตามหลักการใช้ภาษา และสามารถสื่อความหมายกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันกับผู้เขียน

การสอนทักษะการเขียน

ทักษะการเขียน เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศการฝึกทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารจะเป็นการเขียนในระดับสูงกว่าการเขียนประโยค แต่เป็นการเขียนถ้อยคำและสำนวนในรูปแบบของประโยคที่เป็นที่ยอมรับ และเรียบเรียงประโยคให้เหมาะสมและสามารถสื่อความหมายได้ มีผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาได้แบ่งกิจกรรมการสอนทักษะการเขียน ดังนี้

สมิตรา อังวัฒนกุล (2540 : 164-171) ได้แบ่งกิจกรรมการสอนทักษะการเขียนเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะการเขียน ดังนี้

1. การเขียนแบบควบคุม (Controlled Writing) เป็นกิจกรรมการสอนทักษะการเขียนที่ผู้สอนให้เนื้อหาและรูปแบบภาษาสำหรับการใช้ในการเขียน เช่น รูปแบบประโยคที่ต้องใช้ตัวอย่าง ย่อหน้าสำหรับเขียนแบบ หรือข้อความสำหรับเติมให้สมบูรณ์ กิจกรรมการเขียนแบบควบคุมแต่ละกิจกรรมจะเป็นการเสริมแรงการใช้คำศัพท์ หรือโครงสร้างประโยคแบบใดแบบหนึ่งเท่านั้นหรือเป็นกิจกรรมเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น กิจกรรมการเขียนแบบควบคุม อาจเป็นการให้ผู้เรียนลอกข้อความโดยเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบบางอย่าง เช่น เปลี่ยนคำเอกพจน์เป็นพหูพจน์ เปลี่ยนกาลเวลา (Tense) เป็นต้น ในการเขียนแบบควบคุมนี้ ผู้เรียนจึงมีโอกาสได้คำตอบที่ถูกต้องทั้งหมด

2. การเขียนแบบมีการชี้แนะ (Guided Writing) เป็นกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการเขียนที่พัฒนามาจากการเขียนแบบควบคุม โดยผู้สอนให้เนื้อหาและรูปแบบภาษาเพียงบางส่วน สำหรับผู้เรียนใช้ในการเขียน ผู้สอนอาจจะให้ประโยคเริ่มต้น ประโยคสุดท้าย โครงสร้าง คำถาม หรือข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการเขียน และผู้เรียนจะมีการอภิปรายร่วมกัน จดบันทึก และเปลี่ยนข้อค้นพบ และกำหนดกลยุทธ์ในการเขียนของตนเอง ดังนั้นข้อเขียนของผู้เรียนแต่ละคน จึงคล้ายคลึงกันแต่ไม่เหมือนกัน กิจกรรมการเขียนแบบชี้แนะนี้อาจจะใช้ข้อความที่มาจากสื่อต่างๆ เช่น ภาพหรือการ์ตูนเดี่ยว และเป็นชุดเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ข้อความโฆษณาจากหนังสือพิมพ์หรือแผนตาราง หรือกิจกรรมต่างๆ มาเป็นตัวชี้แนะก็ได้

3. การเขียนแบบเสรี (Free Writing) ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ขั้นตอนของการเขียนซึ่งช่วยผู้เรียนในด้านการรวบรวมความคิด และเรียบเรียงความคิดก่อนที่จะได้ข้อเขียนที่สมบูรณ์ ในการฝึกขั้นตอนของการเขียนแบบเสรี ผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเขียนบันทึก (Note) การเขียนโครงร่าง (Outline) และการเขียนร่าง (Draft) เมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเขียนมากขึ้น ก็จะสามารถปรับปรุงขั้นตอนเหล่านี้ให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของตนเอง การเขียน Free Writing อย่างมีขั้นตอนเป็นการฝึกกระบวนการคิด (Thinking Process) อย่างหนึ่ง เพราะการเขียนที่มีคุณภาพมิได้ต้องการเพียงแรงกระตุ้นในการเขียนเท่านั้นแต่จะต้องมีการเรียบเรียงและจัดระบบระเบียบความคิดด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 8-9) ได้แบ่งกิจกรรมการสอนทักษะเขียนเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. Mechanical Copying คือ การลอกคำ ข้อความ หรือประโยค โดยไม่ต้องสร้างภาษาของตนเอง เป็นกิจกรรมที่ใช้กับผู้เรียนในระดับต้น เช่น การคัดลายมือ เขียนตามรอยประ การโยงภาพ และข้อความที่เข้าคู่กันแล้วลอกข้อความ จัดลำดับตัวอักษรแล้วเขียนคำให้ถูกต้องหรือจัดลำดับประโยคและเขียนข้อความที่ถูกต้อง ข้อเสียของการเขียนในลักษณะนี้ คือ ผู้เรียนลอกคำข้อความหรือประโยค โดยไม่เข้าใจความหมาย และไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการสร้างภาษาของตนเอง

2. Controlled Writing คือ การเขียนที่ผู้เรียนสร้างภาษาของตนเอง ตามคำสั่งและมีคำตอบที่กำหนดไว้ เช่น สร้างประโยคจากคำที่กำหนดให้ เติมคำลงในช่องว่าง ตอบคำถาม เขียนคำถามจากคำตอบ เป็นกิจกรรมที่มีคำตอบตายตัว แต่ผู้เรียนสร้างภาษาของตนเอง

3. Guided Writing คือ กิจกรรมที่ผู้เรียนสร้างภาษาของตนเองตามคำสั่งแต่มีคำตอบหลากหลาย เช่น เติมข้อความให้สมบูรณ์ เขียนบรรยายภาพ เขียนข้อความ โดยกำหนดเนื้อหาในเรื่องที่อ่าน กิจกรรมเอื้อต่อผู้เรียนใช้ความคิดและสร้างภาษาของตนเอง

4. Free Writing คือ กิจกรรมเน้นที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเนื้อหาเอง เช่น เขียนความเรียง ที่ผู้สอนกำหนดหัวเรื่อง เขียนบทสนทนา กิจกรรมการสอนทักษะการเขียนในลักษณะนี้ ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ดี

ดังนั้น จึง สรุปได้ว่า กิจกรรมการสอนทักษะการเขียน จะมีขั้นตอนการสอนทั้งสิ้น 3 ขั้นตอน คือ 1. การเขียนแบบควบคุม ผู้สอนต้องให้เนื้อหาและรูปแบบภาษาสำหรับการใช้ในการเขียน การสอนแบบนี้ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการสร้างภาษาของตนเอง 2. การเขียนแบบมีการชี้แนะ ผู้สอนให้เนื้อหาและรูปแบบภาษาเพียงบางส่วน แล้วผู้เรียนจะสร้างภาษาของตนเองตามคำสั่ง 3. การเขียนแบบเสรี ผู้เรียนจะกำหนดเนื้อหาเอง ผู้เรียนต้องเรียนรู้ขั้นตอนการเขียน เพื่อช่วยผู้เรียนในการรวบรวมความคิด แล้วเรียบเรียงความคิดออกมา ก่อนที่จะได้ข้อเขียนที่สมบูรณ์ ชั้นนี้ ผู้เรียนจะต้องออกแบบงานเขียนด้วยตนเอง

2. แนวคิด หลักการของ Active Learning

Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรคทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยง

ความรู้ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยกระบวนการคิดขั้นสูง กล่าวคือ ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับ จากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สถาพร พฤษพิบูล, 2558)

ความหมายของ Active Learning

คำว่า การเรียนรู้ที่กระตือรือร้น (active learning) การเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (hand on learning) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ (experiential learning) มักเป็นคำที่ถูกนำมาใช้แทนกัน (Hendrikson, 1984, p. 1) และมีชื่อเรียกเป็นภาษาไทยอีกหลายอย่าง เช่น การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (อัมพิกา ภูเดช, 2541, หน้า 57-58) การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (ไพฑูริย์ สิริสุนทร, 2543, หน้า 24-27) และการเรียนเชิงรุก (ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ, 2549, หน้า 1-2) ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึง Active Learning ไว้ดังนี้

ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ (2553) ได้สรุปเกี่ยวกับ Active Learning ว่า การเรียนรู้เชิงรุก (active learning) นอกจากจะขึ้นอยู่กับวิธีการเรียนของผู้เรียนแล้ว ภายใต้การจัดการเรียนการสอนของผู้สอนที่จัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ที่เอื้อและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาค้นคว้า และสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ให้ผู้เรียนได้อธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้วด้วยการเขียนสรุป การจดบันทึกเป็นภาษาของตนเอง ตั้งคำถามและตอบคำถามเน้นการอภิปรายปัญหา รวมถึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ในการเรียนรู้เชิงรุก บทบาทของผู้สอนเปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

Marks (1970, p. 23) ให้ความเห็นว่า Active Learning เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ นักเรียนได้ค้นพบแนวคิดทางคณิตศาสตร์จากการปฏิบัติ เช่น การวัด การชั่งน้ำหนัก การพับกระดาษ กิจกรรมที่ทำด้วยมือต่าง ๆ การสังเกต และการทดลอง แบบวิทยาศาสตร์ หลังจากนั้นให้นักเรียนสรุปข้อเท็จจริงและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

Bonwell and Eison (1991) ได้กล่าวถึง ความหมายของการเรียนรู้แบบ Active Learning ไว้โดยรวมว่า เป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำคิดแก้ปัญหา และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

Lorenzen (2001, p. 1) กล่าวว่า Active Learning เป็นการเรียนการสอนที่อนุญาตให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน นักเรียนจะมีบทบาทในฐานะผู้ฟังและมีการจดบันทึกบทบาทของผู้สอน ต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการค้นพบในระหว่างการทำงานของตนเองเพื่อให้เข้าใจในเนื้อหาที่สอน

Petty (2004, p. 1) กล่าวว่า Active Learning เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้โอกาสผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าการที่ผู้เรียนจะได้รับความรู้จากการบรรยายเพียงอย่างเดียว

ปรีชาญ เดชศรี (2545, หน้า 53-55) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติทั้งในเชิงทักษะต่าง ๆ เช่น การทดลอง การสำรวจตรวจสอบ และปฏิบัติเพื่อหาวิธีแก้ปัญหา เช่น การคิดแก้ปัญหาวิเคราะห์วิจารณ์ หรือการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เพื่อแทนที่การเรียนการสอนที่ครูบอกเล่าให้นักเรียนฟังด้านเดียว

คักตา ไชกิจภิญโญ (2548, หน้า 12) ได้กล่าวว่า Active Learning คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องหาความหมายและทำความเข้าใจด้วยตนเองหรือร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วมสืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย ร่วมนำเสนอ และสรุปความคิดรวบยอดร่วมกัน หรืออีกนัยหนึ่ง คือ การเปลี่ยนผู้เรียนจากการเป็นผู้นั่งฟังเพียงอย่างเดียว (passive) มาเป็นผู้เรียนที่ร่วมกิจกรรมการแสวงหาความรู้ที่ผู้สอนกำหนด

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2549, หน้า 1-2) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนเชิงรุก เป็นการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติในระหว่างการเรียนการสอนโดยเน้นการพัฒนาทักษะ ความสามารถที่ตรงกับพื้นฐานความรู้เดิม ส่งผลให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีจากการปฏิบัติและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สุระ บรรจงจิต (2551, หน้า 1-2) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนอย่างมีชีวิตชีวา เป็นการเรียนการสอนแบบส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมือในการเรียนรู้ เป็นการให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

ไพบุลย์ เปานิล (2546, หน้า 51-57) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้แบบ Active Learning ไว้ว่าเป็นการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบดังนี้

1. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งประสบการณ์เดิมของตนเองออกมาเชื่อมโยงหรืออธิบายปัญหาใหม่ที่พบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือข้อสรุปการกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ครูอาจใช้สื่อแผ่นใส วีดิทัศน์ สถานการณ์จำลอง ตั้งคำถาม หรือสื่อกิจกรรมอื่น ๆ

2. การสร้างองค์ความรู้ หมายถึง โดยการตั้งประเด็นปัญหาหรือคำถามให้ผู้เรียนได้ คิดวิเคราะห์ และสร้างสรุปผลประสบการณ์ร่วมกัน อาจใช้คำถามหรือสถานการณ์จำลองที่ท้าทายอารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียน

3. การนำเสนอความรู้ หมายถึง การหลอมรวมแนวความคิดที่ได้จากการอภิปรายกลุ่มเข้ากับหลักการทฤษฎีที่ครูจัดเตรียมให้ หรือค้นคว้ามาจากแหล่งความรู้ มาสังเคราะห์ภายในกลุ่มผู้เรียนจนเกิดความเชื่อมั่นยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริง เช่น การนำปัญหาโทษภัยจากการสูบบุหรี่ หรือสิ่งเสพติดทุกชนิด ถ้วนเกิดโทษภัยกับต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติโดยรวมจนผู้เรียนเป็นที่ยอมรับ

4. การประยุกต์ใช้ นำเสนอ หรือลงมือปฏิบัติ หมายถึง การนำเสนอความรู้ที่นำต่อกลุ่มในห้องเรียน การนำเสนอต่อสาธารณะในลักษณะ ป้ายนิเทศ ป้ายโฆษณา หรือการเผยแพร่ทางสื่อมวลชน และหากผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ เช่น การลดและการเลิกสูบบุหรี่สิ่งเสพติดเพราะตระหนักและเชื่อในสิ่งที่พบ ถือว่าเป็นผลการเรียนรู้ที่คุณค่า

การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning

Active Learning คือ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการอ่าน การเขียนการโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหาอีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป (ซำ)

Bonwell (1991) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการ คือ

1. การเรียนรู้ เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์
 2. แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-creators)

Shenker, Goss, and Bernstein (1996, p. 1) กล่าวถึง หลักการของการจัดการเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้น ดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งลดการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนให้น้อยลง และพัฒนาทักษะ ให้เกิดกับผู้เรียน

2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนโดยลงมือกระทำมากกว่านั่งฟังเพียงอย่างเดียว

3. ผู้เรียนมีส่วนในกิจกรรม เช่น อ่าน อภิปราย และเขียน

4. เน้นการสำรวจเจตคติและคุณค่าที่มีอยู่ในผู้เรียน

5. ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดระดับสูงในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลในการนำไปใช้

6. ทั้งผู้เรียนและผู้สอนรับข้อมูลป้อนกลับจากการสะท้อนความคิดได้อย่างรวดเร็ว

Silberman (1996, p. 6) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น

ดังนี้

1. มีปฏิสัมพันธ์ ผู้เรียนมีการพูดคุยกับเพื่อนร่วมชั้นและยังเป็นการสร้างการร่วมมือกันและมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

2. มีการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ของผู้เรียน

3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

ศักดา ไชกิจภิญโญ (2548, หน้า 12) กล่าวถึงหลักการของการเรียนแบบ Active Learning

ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

2. ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

3. ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง คือ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผล

4. ผู้เรียนมีทัศนคติอยากเรียนรู้ เช่น กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

ชญานิษฐ์ รุ่งรังสี (2549, หน้า 2) กล่าวถึง หลักสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ดังนี้

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมโดยตรงในกิจกรรมการเรียนรู้

2. ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการแลกเปลี่ยนความรู้

3. ผู้เรียนมีโอกาสประยุกต์ใช้ความรู้

ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2549, หน้า 2) ได้เสนอรูปแบบการเรียนเชิงรุก ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงกับการแก้ปัญหาตามสภาพจริง (authentic situation)

2. จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้กำหนดแนวคิด การวางแผน การยอมรับการประเมินผลและการนำเสนอผลงาน

3. บูรณาการเนื้อหารายวิชา เพื่อเชื่อมโยงความเข้าใจวิชาต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน

4. จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น (collaboration)

5. ใช้กลวิธีของกระบวนการกลุ่ม (group processing)
6. จัดให้มีการประเมินผลโดยกลุ่มเพื่อน (peer assessment)

ลักษณะของ Active Learning เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร, สารสนเทศ, และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอดความคิดรวบยอดผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน

ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นดังนี้ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2553)

1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
5. ผู้เรียนเรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง
8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสาร หรือสารสนเทศ และหลักการความคิดรวบยอด
9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
10. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน

ขั้นตอนการจัดการสอนแบบ Active Learning

Baldwin and Williams (1988, p. 187) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นไว้ 4 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นเตรียมพร้อม เป็นขั้นที่ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหา โดยการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการอยากที่จะเรียนรู้ต่อไป

2. ขั้นปฏิบัติงานกลุ่ม เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มย่อย เพื่อทำงานร่วมกันและสรุปความคิดเห็นของกลุ่มอีกทั้งต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างกลุ่มอื่น ๆ โดยที่ผู้สอนต้องเสริมข้อมูลให้สมบูรณ์

3. ขั้นประยุกต์ใช้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด หรือทำแบบทดสอบหลังเรียน

4. ขั้นติดตามผล เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าอิสระเพิ่มเติม โดยจัดทำเป็นรายงานหรือให้นักเรียนเขียนบันทึกประจำวัน รวมถึงให้ผู้เรียนเขียนสรุปความรู้ที่ได้รับในคาบเรียนนั้น ๆ

Johnson et al. (1991, pp. 29-30) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น สามารถทำตามขั้นตอนได้ดังนี้

1. ขั้นนำ (3-5 นาที) เป็นขั้นที่แสดงให้ผู้เรียนเห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาที่จะสอนกับสิ่งที่ผู้เรียนมีพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว พร้อมทั้งระบุโครงร่างของเนื้อหา แนวคิดประเด็นหลักในการสอน ผู้เรียนจะเห็นความสำคัญและอยากเรียนรู้เรื่องนั้นมากขึ้น

2. ขั้นสอน เป็นขั้นที่ผู้สอนสอนเนื้อหา (10-15 นาที) ตามด้วยกิจกรรมอื่น (3-4 นาที) ปกติผู้สอนมักจะสอนติดต่อกันเป็นเวลานาน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเฉื่อย และไม่กระตุ้นการเรียนรู้จากการศึกษา พบว่า สมาธิหรือความสนใจของผู้เรียนจะลดลงอย่างรวดเร็วภายใน 15 นาที ดังนั้นในรูปแบบการสอนจึงแนะนำการสอน 10-15 นาที ตามด้วยกิจกรรมอื่น 3-4 นาที เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและเป็นการให้โอกาส ผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เช่น การตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบหรือจะให้ผู้เรียนช่วยกันคิดเป็นกลุ่มเพื่อตอบ ผู้เรียนจะเข้าใจเนื้อหา และจำได้นานกว่า ถ้ามีการอภิปรายร่วมกัน ผู้สอนทำซ้ำโดยสอนเนื้อหาสลับกับกิจกรรมเรื่อย ๆ ไปจนใกล้หมดเวลาสอน

3. ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ผู้เรียนสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนด้วยตนเอง (4-6 นาที) โดยผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปความเข้าใจของตนเอง โดยเขียนใจความสำคัญของเนื้อหาลงในแผ่นกระดาษ และแลกเปลี่ยนกับเพื่อนข้าง ๆ กันอ่าน หรือผู้สอนอาจสุ่มให้ผู้เรียนมาอ่านในชั้นเรียน

นาทีที่ 0-20	นาทีที่ 21-30	นาทีที่ 31-40	นาทีที่ 41-50
ขั้นนำ	สอนเนื้อหา 1 กิจกรรม	สอนเนื้อหา 2 กิจกรรม	สอนเนื้อหา 3 กิจกรรม
ขั้นสรุป			

ภาพ 2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นในเวลา 50 นาที

ที่มา. จาก *Active learning: Cooperation in the college classroom* (p. 30), by D. W. Johnson et al.,1991, Edina, MN: Interaction Book Company.

Moore (1994, pp. 22-23) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ดังนี้

1. ขั้นนำ เป็นขั้นที่นำผู้เรียนเข้าสู่บทเรียนด้วยสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน

2. ขั้นปฏิบัติเป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนค้นหามโนคติของเนื้อหาในแต่ละหน่วย โดยใช้กระบวนการกลุ่ม และให้นักเรียนนำเสนอ มโนคติที่ค้นพบ

3. ขั้นสรุป ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียนในแต่ละเนื้อหา

4. ชั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้สอนให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด และประเมินผลจากแบบสังเกตพฤติกรรม ใบกิจกรรม และบันทึกการเรียนรู้

ไพบูลย์ เปานิล (2546, หน้า 51-57) กล่าวถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ดังนี้

1. กำหนดผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมองค์ความรู้ที่ต้องการให้เกิดความรู้ ความเข้าใจทักษะ เจตคติกระบวนการ คุณธรรม และจริยธรรม

2. กำหนดสาระการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

3. ออกแบบหรือทำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเน้นกิจกรรม 4 องค์ประกอบดังนี้

3.1 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนดึงประสบการณ์เดิมของตนเองออกมาเชื่อมโยงหรืออธิบายปัญหาใหม่ที่พบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือข้อสรุปการกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ครูอาจใช้สื่อแผ่นใส วีดิทัศน์ สถานการณ์จำลอง ตั้งคำถาม หรือสื่อกิจกรรมอื่น ๆ

3.2 การสร้างองค์ความรู้ หมายถึง โดยการตั้งประเด็นปัญหาหรือคำถามให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ และสร้างสรรค์มวลประสบการณ์ร่วมกัน อาจใช้คำถามหรือสถานการณ์จำลองที่ท้าทายอารมณ์ ความรู้สึของผู้เรียน

3.3 การนำเสนอความรู้ หมายถึง การหลอมรวมแนวความคิดที่ได้จากการอภิปรายกลุ่มเข้ากับหลักการทฤษฎีที่ครูจัดเตรียมให้ หรือค้นคว้ามาจากแหล่งความรู้มาสังเคราะห์ภายในกลุ่ม ผู้เรียนจนเกิดความเชื่อมั่นยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริง เช่น การนำปัญหาโทษภัยจากการสูบบุหรี่ หรือสิ่งเสพติดทุกชนิด ล้วนเกิดโทษภัยกับต่อตนเองสังคม และประเทศชาติ โดยรวมจนผู้เรียนเป็นที่ยอมรับ

3.4 การประยุกต์ใช้ นำเสนอ หรือลงมือปฏิบัติ หมายถึง การนำเสนอความรู้นั้นต่อกลุ่มในห้องเรียน การนำเสนอต่อสาธารณะในลักษณะ ป้ายนิเทศ ป้ายโฆษณา หรือการเผยแพร่ทางสื่อมวลชน และหากผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ เช่น การลดและการเลิกสูบบุหรี่สิ่งเสพติด เพราะตระหนักและเชื่อในสิ่งที่พบ ถือว่าเป็นผลการเรียนรู้ที่คุณค่า

ศิริพร มโนพิเชษฐวัฒนา (2547, หน้า 136-137) กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่หน่วยการเรียนรู้ เป็นขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียนโดยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ทบทวนความรู้เดิม หรือมโนทัศน์ที่จำเป็นต้องเป็นฐานสำหรับความรู้ใหม่แนะนำหัวข้อเรื่องที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมซึ่งนำประสบการณ์เป็นการเสนอสถานการณ์ด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน และเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดจะรวมถึงการได้สนทนาสื่อสาร และได้รับประสบการณ์ ดังนี้

1. สนทนาสื่อสารกับตนเอง ด้วยกิจกรรมการอ่าน/การเขียนที่กระตือรือร้น และการเขียนแผนผังมโนทัศน์

2. สนทนาสื่อสารกับผู้อื่น ด้วยกิจกรรมอภิปรายกลุ่ม การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจและเกม

3. ประสบการณ์จากการลงมือกระทำด้วยกิจกรรมปฏิบัติการทักษะพื้นฐานการทดลองและการสืบสอบ

4. ประสบการณ์จากการสังเกตกับเหตุการณ์จริงโดยตรง หรือโดยอ้อม ด้วยกิจกรรมละครบทบาทสมมติสถานการณ์จำลอง การใช้กรณีศึกษา และการศึกษานอกสถานที่

ขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรมสรุปเชื่อมโยง และประยุกต์ใช้เน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะและนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่โดยผู้เรียนร่วมกันสรุปแนวคิด หลักการและมโนทัศน์ของเนื้อหาในบทเรียนเพื่อผู้เรียนจะได้นำมโนทัศน์และหลักการดังกล่าวไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ต่อไป เป็นบูรณาการประสบการณ์ มโนทัศน์หลักการและกฎเกณฑ์สู่การสร้างมโนทัศน์ที่มีความหมายและกระจำยิ่งขึ้น ซึ่งสมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันแก้สถานการณ์ปัญหาที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน โดยใช้การประเมินผลตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดไตร่ตรองในสิ่งที่เรียนรู้ (reflect) และประเมินความคิดนั้นของผู้เรียน

สุชาดา นทีตานนท์ (2550, หน้า 5) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติจริงดังนี้

1. ขั้นนำ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนา ตอบคำถาม เพื่อทบทวนประสบการณ์เดิม โดยครูมีบทบาทในการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและมีความพร้อมก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

2. ขั้นปฏิบัติ เป็นขั้นที่เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจากการค้นคว้า ทดลอง และปฏิบัติการ เพื่อสืบค้นหาคำตอบจนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3. ขั้นสรุป เป็นการสนทนาร่วมกันระหว่างเด็กและครูเมื่อทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยเพื่อทบทวนประสบการณ์และนำเสนอผลงานที่สะท้อนความคิดเห็นจากการลงมือปฏิบัติจริง

จากความหมายข้างต้นดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า Active Learning จะหมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มีกิจกรรม ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ในด้านทักษะต่าง ๆ เช่น การทดลอง การสำรวจตรวจสอบ ผู้เรียนจะต้องหาความหมายและทำความเข้าใจด้วยตนเอง หรืออาจจะร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วมค้นหาคำตอบ ร่วมคุยอภิปราย ร่วมนำเสนอและสรุปความคิดรวบยอดร่วมกัน นำเสนอความรู้ ประยุกต์ใช้หรือลงมือปฏิบัติ โดยผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและจัดบรรยากาศที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นประกอบด้วยขั้นตอน ขั้นนำ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน การนำเสนอความรู้ การประยุกต์ใช้ นำเสนอ หรือลงมือปฏิบัติ และขั้นประเมิน

การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบ Active Learning

การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบ Active Learning มีลักษณะสำคัญ 6 ประการด้วยกัน คือ (Grabinger, 1996)

1. การเรียนรู้ในแนวคิด Constructivism

1.1 ความรู้เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมเชิงรุกในการค้นหาความหมาย

1.2 ผู้เรียนมีการจัดเรียงความรู้ของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถดึงความรู้มาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้และต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่เดิม กับความรู้ใหม่ที่ได้รับ ซึ่งรวมถึงการ

เชื่อมโยงภายในที่เป็นเรื่องของหลักการและทฤษฎี และการเชื่อมต่อภายนอก คือ ระหว่างหลักการกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน หรือบริบทที่เกิดขึ้น

1.3 การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและครู จะช่วยสร้างความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความหมายของแต่ละบุคคลช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมในสังคมได้

2. สภาพบริบทการเรียนรู้ในสภาพจริง การเรียนรู้จำเป็นต้องอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ที่เป็นจริง ซึ่งผู้เรียนอาจจะได้พบเจอภายนอกสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามประสบการณ์ ที่มีอยู่ช่วยให้สามารถต่อเติมและจัดเก็บความรู้ได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้ในสภาพจริงจึงไม่ใช่การเรียนเฉพาะหลักการ แนวคิดเท่านั้น แต่ต้องเรียนรู้การประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับดังกล่าวในสภาพจริงด้วย รูปแบบการสอนในลักษณะที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ในสภาพจริง คือ การเรียนจากกรณีศึกษา และการเรียนแบบแก้ปัญหา

3. การริเริ่มและความรับผิดชอบของผู้เรียน ซึ่งเป็นลักษณะของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องเปลี่ยนจากลักษณะการเรียนรู้ที่ต้งรับ (passive learning) มุ่งเน้นการเรียนรู้โดยเน้นจุดมุ่งหมายปลายทางมากกว่าการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาแต่ละหัวข้อ โดยจดจำแนวคิดหลัก ซึ่งอาจไม่สามารถเชื่อมโยงหรือประยุกต์กับสภาพการณ์ที่เป็นจริงได้ ลักษณะพฤติกรรมการเรียนแบบต้งรับจึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถถ่ายโยงความรู้เดิมที่มีอยู่กับความรู้ใหม่ ต่อเติมและสร้างความรู้ความเข้าใจได้

4. การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันในการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิด เรียนรู้ และรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้อื่นเหมือนกับของตนเอง การทำงานในกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่เกิดจากการใช้ความรู้ในการอภิปรายโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ซึ่งทำให้ช่วยเพิ่มระดับความคิด

5. กิจกรรมการเรียนรู้ ที่ช่วยสร้างและต่อเติมความรู้ ผู้เรียนจะไม่สามารถสร้างความรู้ใหม่ได้ ความรู้เดิมที่มีอยู่กิจกรรมการเรียนรู้ ที่ช่วยสร้างและต่อเติมความรู้นี้จะทำให้ผู้เรียนมีลักษณะเสาะแสวงหา สืบค้น และเป็นนักแก้ปัญหา ผู้สอนจะมีบทบาทในการช่วยอำนวยความสะดวกและแนะนำ ซึ่งเปลี่ยนจากเดิมที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมลักษณะนี้จึงเน้นหนักที่การเรียนรู้แบบโครงการ เพื่อให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ทางแก้ปัญหาในสภาพปัญหาจริง

6. การประเมินตามสภาพจริง ปัจจุบันการทดสอบและประเมินผู้เรียนดำเนินการโดยขึ้นอยู่กับผู้สอนและการตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ซึ่งไม่ได้เป็นการทดสอบและประเมินผู้เรียนในสภาพการณ์ ที่ ความรู้นั้น ๆ จะนำไปประยุกต์ใช้ซึ่งจะเป็นสภาพจริงที่เกิดขึ้น

Wiggins (1989) เสนอตัวบ่งชี้ของการประเมินตามสภาพจริงไว้ ดังนี้

1. เป็นการออกแบบการทดสอบและประเมินการกระทำหรืองานที่เน้นสภาพจริงที่เกิดขึ้นในสภาพซับซ้อน ลงลึกในรายละเอียดมากกว่าแบบกว้าง เป็นงานหรือปัญหาที่มีลักษณะมีโครงสร้างไม่แน่นอน ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องดึงเนื้อหาความรู้มาใช้

2. มาตรฐานการให้คะแนนและตัดเกรดจะต้องมี ตัวบ่งชี้ที่หลากหลายที่ช่วยระบุเกรดได้

3. การทดสอบและการประเมินต้องมีความหลากหลายและสะท้อนความแตกต่างทางสติปัญญาของผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบเพื่อความเป็นธรรมและโปร่งใสตัวอย่างของการประเมิน

ตามสภาพจริง ได้แก่ การวิเคราะห์จากแฟ้มสะสมผลงาน การสังเกต การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร เป็นต้น

จากคำกล่าวของนักการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นการเรียนรู้ในแนวคิด Constructivism ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการค้นหาความหมาย เชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่กับความรู้อื่นใหม่ที่ได้รับ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและผู้สอน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ในสภาพจริง คือ การเรียนรู้จากกรณีศึกษา การเรียนแบบแก้ปัญหา การเรียนรู้แบบร่วมมือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการทดสอบและการประเมินตามสภาพจริง

บทบาทของครู กับ Active Learning

ณัชชาน แก้วชัยเจริญกิจ (2552) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของ Active Learning ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน
  2. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน
  3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
  4. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน
  5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย
  6. วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของเนื้อหา และกิจกรรม
  7. ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดของผู้เรียน
- Shenker, Goss, and Bernstein (1996, pp. 20-22) กล่าวถึง บทบาทของผู้สอนในการนำการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นไปใช้ในชั้นเรียน ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นเป็นการขยายทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนความสามารถของการประยุกต์เนื้อหาของผู้เรียนดังนั้นจะต้องสื่อสารการเรียนการสอนอย่างชัดเจน

และส่งเสริมการเรียนรู้นอกเวลาของผู้เรียน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

3. การจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบมากขึ้นด้วยตนเอง
4. การเรียนแบบบรรยายในชั้นเรียนอาจจะครอบคลุมเนื้อหามากกว่า แต่เมื่อผู้เรียนออกจากชั้นเรียนเนื้อหาที่มากจนไม่ชัดเจนจะทำให้ผู้เรียนลืม และไม่เข้าใจได้ ถึงแม้ว่าการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นจะใช้เวลาสอนมากกว่าและเรียนรู้มนต์ศน์ได้น้อยกว่า แต่ผู้สอนสามารถปรับแก้ได้ โดยสอนมนต์ศน์ที่สำคัญและสื่อสารอย่างชัดเจนกับผู้เรียนว่า ผู้เรียนต้องเรียนรู้บางมนต์ศน์ด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนทำได้ดี เพราะผู้เรียนมีความเข้าใจในมนต์ศน์ที่ได้เรียนรู้และสามารถนำไปใช้กับการเรียนมนต์ศน์ใหม่ด้วยตนเองได้

5. วิธีการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ อาจทำให้ผู้เรียนมีมีโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนซึ่งเป็นผลจากการสอน ในขณะที่การจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น เกิดความสนใจ สนุกสนาน และเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์สามารถถ่ายโอนความรู้ความเข้าใจที่เรียนได้

6. การจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นวิธีการหนึ่ง ๆ ไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุดสำหรับผู้เรียนทุกคน ผู้สอนต้องเลือกกลวิธีและกิจกรรมที่เหมาะสม ศึกษาข้อมูลของผู้เรียนบางคนปฏิเสธ โต้เถียง และปรับกลวิธีการสอน ซึ่งการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นจะมีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับวิธีการใช้กิจกรรมและแหล่งการเรียนรู้หลากหลาย ซึ่งทำได้มากกว่าการสอนแบบบรรยาย

Lorenzen (2001, p. 5) กล่าวถึง บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นดังนี้

1. พูดคุยกับนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้
2. จัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
3. ให้มีการอภิปราย การตั้งคำถาม และการเขียนเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วม
4. ให้นเวล่านักเรียนในการค้นหาคำตอบ ไม่เร่งรีบเอาคำตอบจากนักเรียน
5. ให้อาจารย์แก่นักเรียนที่มีส่วนร่วมเพื่อสร้างแรงจูงใจ
6. ให้อาจารย์แก่นักเรียนในช่วงท้ายคาบเพื่อให้นักเรียนถามคำถาม

จากบทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สามารถสรุปได้ว่า ผู้สอนสมควรมีบทบาทในการจัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนและผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ จัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก ความคิดเห็นที่ผู้เรียนนำเสนอ

รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) ครอบคลุมวิธีการจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธี เช่น

- การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)
- การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning)
- การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)
- การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)
- การเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning)
- การเรียนรู้การบริการ (Service Learning)
- การเรียนรู้จากการสืบค้น (Inquiry-Based Learning)
- การเรียนรู้ด้วยการค้นพบ (Discovery Learning)

วิธีการสอนที่เน้นการเรียนแบบ Active Learning

1. แบบระดมสมอง (Brainstorming)
2. แบบเน้นปัญหา/โครงงาน/กรณีศึกษา (Problem/Project-based Learning/Case Study)
3. แบบแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)

4. แบบแลกเปลี่ยนความคิด (Think – Pair – Share)
5. แบบสะท้อนความคิด (Student’s Reflection)
6. แบบตั้งคำถาม (Questioning-based Learning)
7. แบบใช้เกม (Games-based Learning)

รูปแบบของ Active Learning

การจัดการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งสามารถใช้ได้กับผู้เรียนทุกระดับทั้งการเรียนรู้ เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก และการเรียนรู้ แบบกลุ่มใหญ่

McKinney (2010) ได้เสนอรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ดี ได้แก่

1. การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด (think-pair-share) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดคนเดียว 2-3 นาที (think) จากนั้นให้แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนอีกคน 3-5 นาที (pair) และนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด (share)
2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (collaborative learning group) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยจัดกลุ่ม ๆ ละ 3-6 คน
3. การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (student-led review sessions) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้ และพิจารณาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจะคอยช่วยเหลือกรณีที่มีปัญหา
4. การเรียนรู้แบบใช้เกมส์ (games) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมส์เข้าบูรณาการในการเรียนการสอน ซึ่งใช้ได้ทั้งในขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอนการมอบหมายงาน และหรือขั้นการประเมินผล
5. การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (analysis or reactions to videos) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอ 5-20 นาที แล้วให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู อาจโดยวิธีการพูดโต้ตอบกัน การเขียน หรือการร่วมกันสรุปเป็นรายกลุ่ม
6. การเรียนรู้แบบโต้วาที (student debates) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์และการเรียนรู้เพื่อยืนยันแนวคิดของตนเองหรือกลุ่ม
7. การเรียนรู้แบบผู้เรียนสร้างแบบทดสอบ (student generated exam questions) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างแบบทดสอบจากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว
8. การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (mini-research proposals or project) คือ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้วางแผนการเรียน เรียนรู้ตามแผน สรุปความรู้ หรือสร้างผลงาน และสะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้หรืออาจเรียกว่าการสอนแบบโครงงาน (project-based learning) หรือการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning)

9. การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (analyze case studies) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้อ่านกรณี ตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแนวทางแก้ปัญหาภายในกลุ่ม แล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด

10. การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (keeping journals or logs) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันรวมทั้งเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบันทึกที่เขียน

11. การเรียนรู้แบบการเขียนจดหมายข่าว (write and produce a newsletter) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนร่วมกันผลิตจดหมายข่าว อันประกอบด้วย บทความข้อมูลสารสนเทศ ข่าวสาร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วแจกจ่ายไปยังบุคคลอื่น ๆ

12. การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (concept mapping) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนออกแบบแผนผังความคิด เพื่อนำเสนอความคิดรวบยอด และความเชื่อมโยงกันของกรอบความคิด โดยการใช้เส้นเป็นตัวเชื่อมโยง อาจจัดทำเป็นรายบุคคลหรืองานกลุ่มแล้วนำเสนอผลงานต่อผู้เรียนอื่น ๆ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคนอื่นได้ ซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ปรีชาญ เดชศรี (2545, หน้า 53-55) ได้กล่าวถึง กิจกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นไว้ดังนี้

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นสำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล

แบบที่ 1 การฝึกหัดเป็นรายบุคคลทั้งการเรียน การโต้ตอบ และการคิด การให้ทำกิจกรรมเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อ

1. เพิ่มพูนความรู้ความจำในเรื่องที่กำลังเรียนอยู่
2. ให้ข้อมูลป้อนกลับในทันทีแก่นักเรียน
3. นักเรียนมีโอกาสสำรวจตรวจสอบตนเองทั้งความรู้ เจตคติ และคุณค่าของการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรม ได้แก่

1. การหยุดเพื่อทำความเข้าใจ วิธีนี้จะใช้เมื่อบรรยายไปแล้วประมาณ 10-15 นาที ให้ผู้สอนหยุดพักแล้วให้นักเรียนทำความเข้าใจกับเรื่องที่เรียนมา ในขณะเดียวกันครูจะเดินไปรอบ ๆ ห้องเพื่อให้นักเรียนซักถามเป็นรายบุคคลรวมทั้งตรวจสอบการบันทึกของนักเรียนด้วย วิธีนี้ช่วยให้นักเรียนที่ไม่มีโอกาสถามขณะบรรยาย ได้ซักถามปัญหาและทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่เป็นช่วงสั้น ๆ ความเข้าใจที่เกิดขึ้นจะช่วยส่งผลให้เกิดการเรียนรู้เรื่องต่อไปได้ง่ายขึ้น

2. การให้เขียนสรุปเมื่อเรียนจบ เมื่อเรียนจบชั่วโมงแล้วให้ใช้วิธีการสรุป โดยให้นักเรียนแต่ละคนเขียนสรุปความรู้ที่ได้พร้อมกับส่งให้ครูตรวจสอบว่า นักเรียนเข้าใจมากน้อยเพียงใด ครูจะต้องตรวจสอบก่อนเข้าสอนในชั่วโมงต่อไป เพื่อจะได้เข้าถึงพื้นฐานความรู้ที่ผ่านมาและนำไปเชื่อมโยงกับความรู้ที่จะให้ใหม่ในชั่วโมงต่อไป ด้วยวิธีนี้จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. ให้นักเรียนเขียนเรื่องที่เข้าใจดีที่สุดและน้อยที่สุด ก่อนจบแต่ละชั่วโมงสอนให้เวลานักเรียนประมาณ 5 นาที เพื่อเขียนข้อความสั้น ๆ สรุปเรื่องที่เข้าใจได้มากที่สุดหรือดีที่สุด และเรื่องที่เข้าใจได้น้อยที่สุด ผลจากการเขียนจะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสคิดทำความเข้าใจและทบทวนในเรื่องที่เรียนในทันทีทันใด

4. การตอบสนองต่อการสาธิตของครู เมื่อครูนำเสนอกิจกรรมหรือการสาธิตใด ๆ จบแล้ว ในทันที ให้นักเรียนเขียนข้อความสั้น ๆ เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อการสาธิตของครูเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์และให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ครูว่า นักเรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง อย่างไร มากกว่าที่เป็นกิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน

5. การบันทึกประจำวัน (หรือสัปดาห์) ครูตั้งประเด็นหรือคำถามหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังเรียนอยู่หรือน่าสนใจ เพื่อให้นักเรียนไปอ่านค้นคว้าและเขียนในรูปของการบันทึกประจำวัน ทั้งนี้ครูจะต้องเก็บบันทึกและตรวจเป็นระยะเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัว และในเวลาเดียวกันก็เป็นข้อมูลป้อนกลับให้แก่นักเรียนด้วย

6. การตั้งคำถามสั้น ๆ เมื่อเริ่มต้นบทเรียนให้นักเรียนแต่ละคนร่วมกันตั้งคำถามและเขียนบนกระดาน แล้วให้เวลานักเรียน 1-2 นาที เพื่อตอบหรืออภิปรายเกี่ยวกับปัญหานั้นการตอบหรืออภิปรายเช่นนี้จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ว่าเรื่องที่จะเรียนหรือเรื่องที่สนใจคืออะไร

แบบที่ 2 กิจกรรมที่เกี่ยวกับคำถามและคำตอบ กิจกรรมนี้มีเป้าหมายเพื่อ

1. เพิ่มความรู้ความเข้าใจให้แก่เรียนในเรื่องที่จะเรียนรู้
2. ส่งเสริมให้เกิดความคิดวิเคราะห์วิจารณ์
3. กระตุ้นให้นักเรียนได้สร้างข้อสรุปด้วยตนเอง
4. ให้ข้อมูลป้อนกลับในทันทีทันใดต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

รูปแบบกิจกรรม ได้แก่

1. ให้เวลารอคำตอบ เมื่อถามคำถามแล้วต้องให้เวลาคิดอย่างเพียงพอก่อนให้แสดงคำตอบ โดยคำนึงถึงตัวนักเรียนเป็นสำคัญ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้คิดและตอบคำถาม ไม่ใช่เฉพาะนักเรียนเก่งหรือที่กล้าแสดงออก เมื่อถามแล้วรอนักเรียนคิดได้จึงให้ยกมือตอบ

2. ให้นักเรียนในห้องเรียนตอบคำถามเอง เมื่อถามคำถามและนักเรียนตอบคำถามโดยครูไม่ต้องทวนคำตอบอีก แต่ให้นักเรียนทำความเข้าใจเองหรือซักถามผู้ตอบจนเข้าใจชัดเจน เพราะถ้าครูทวนคำตอบอยู่เสมอจะทำให้เรียนไม่สนใจคำตอบจากเพื่อน แต่รอสรุปคำตอบจากครู หรือถ้านักเรียนตอบไม่ชัดเจน เพราะถ้าครูทวนคำตอบอยู่เสมอจะทำให้เรียนไม่สนใจคำตอบจากเพื่อน แต่รอสรุปคำตอบจากครู หรือถ้านักเรียนตอบไม่ชัดเจนและไม่มีผู้ใดซักถาม ครูอาจถามคำถามที่เกี่ยวข้องกันเพื่อเพิ่มความชัดเจนอีกก็ได้

3. ส่งเสริมให้ฟังอย่างตั้งใจ เมื่อนักเรียนคนหนึ่งตอบคำถามแล้ว ให้นักเรียนอีกคนหนึ่งสรุปความรู้ที่ได้จากคำตอบของเพื่อน โดยใช้คำตอบของตนเอง

4. การเลือกสุ่มปัญหาหรือเรื่องที่ต้องการทำความเข้าใจ ให้นักเรียนเขียนปัญหา หรือเรื่องที่ต้องการทำความเข้าใจมากที่สุดลงในกระดาษ แล้วรวบรวมไว้ในที่เดียวกัน จากนั้นจึงสุ่มจับขึ้นมาเพื่อทำความเข้าใจหรืออภิปราย

5. การทดสอบแบบสั้น ๆ ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนข้อสอบของตนเอง เพื่อรวบรวมไว้ทำเป็นแบบทดสอบต่อไป

แบบที่ 3 การให้ข้อมูลป้อนกลับในทันทีทันใด วิธีนี้ก่อให้เกิด

1. ข้อมูลป้อนกลับในทันทีแก่ครูเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน
2. เพิ่มพูนความรู้ในเรื่องที่กำลังเรียน

3. ส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์วิจารณ์

รูปแบบกิจกรรม ได้แก่

1. การให้สัญญาณมือ เมื่อมีคำถามหรือปัญหาแล้วให้นักเรียนตอบโดยใช้สัญญาณมือที่ได้ตกลงกันไว้ โดยไม่ต้องส่งเสียง เช่น ข้อสอบแบบ 4 ตัวเลือก อาจกำหนดให้แต่ละนิ้วแทนข้อของตัวเลือก และวางมือไว้บนอกของตัวเอง วิธีนี้จะมีเฉพาะครูที่เห็นคำตอบอย่างชัดเจน โดยแต่ละคนจะไม่เห็นคำตอบของคนอื่น ซึ่งจะช่วยให้ครูได้ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ในทันที

2. ป้ายกระดาษ ให้คำถามหรือปัญหาแก่นักเรียนโดยเขียนป้ายกระดาษแล้วให้นักเรียนตอบโดยใช้สัญญาณมือตามข้อ 1. การจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นจะก่อให้เกิดการกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์วิจารณ์กิจกรรมดังกล่าว ๆ เมื่อปฏิบัติแล้ว จะส่งผล ดังนี้

2.1 ส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์

2.2 กระตุ้นให้เด็กได้สร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง

2.3 เพิ่มความสามารถในการแสดงออกด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากบทเรียน

ตัวอย่างการสอน

การคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเรื่องที่จะเรียน เพื่อให้นักเรียนสนใจในเรื่องที่จะเรียน ก่อนเริ่มต้นกิจกรรมครูสอบถาม และให้นักเรียนเขียนเรื่องที่จะเรียนตามความรู้ ประสบการณ์เดิมที่มีและประเมินตนเองว่าเมื่อเรียนจบแล้วจะได้มีความรู้มากน้อยเพียงใด

ให้ปัญหาหรือข้อโต้แย้ง ให้นักเรียนรับปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับแนวคิดของประเด็นที่กำลังศึกษา เพื่อให้เด็กได้ประสพกับข้อขัดข้องก่อนได้คำตอบ การบังคับให้นักเรียนแสดงออกโดยยังไม่มีคำตอบที่ครูเป็นผู้บอกจะเป็นการเพิ่มความเป็นไปได้ของนักเรียนในการประเมินทฤษฎีอย่างมีวิจารณญาณเมื่อพบปัญหาเหล่านั้นในภายหลัง

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นสำหรับนักเรียนที่ทำเป็นคู่

กิจกรรมต่อไปนี้จะเกี่ยวข้องกับนักเรียนสองคนที่ทำกิจกรรมร่วมกัน ผลการทำกิจกรรมจะทำให้

1. ส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์

2. เพิ่มความคิดระดับสูง

3. กระตุ้นให้นักเรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง

4. กระตุ้นให้นักเรียนได้สำรวจตรวจสอบเจตคติและคุณค่าที่เกิดขึ้นกับตนเอง

5. ส่งเสริมให้นักเรียนรับฟังและพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

รูปแบบกิจกรรม ได้แก่

1. การอภิปราย ให้นักเรียนอภิปรายหรือแลกเปลี่ยนการบันทึกกับเพื่อนที่นั่งติดกันและอาจกำหนดบทบาทหน้าที่ของเพื่อนแต่ละคนในการทำกิจกรรมคู่ เช่น เป็นผู้ถามหรือผู้ตอบ หรือทั้งสองคนอภิปรายร่วมกัน

2. เปรียบเทียบสมุดบันทึกหรือใช้สมุดบันทึกร่วมกัน นักเรียนบางคนมีทักษะด้านการจดบันทึกอยู่ในระดับต่ำ วิธีการหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มพูนทักษะการจดบันทึก คือ ให้ใช้วิธีเลียนแบบการจดบันทึกของผู้ที่มีทักษะหรือเปรียบเทียบกับ ผู้สอนอาจใช้วิธีหยุดการสอนชั่วคราวเพื่อการตรวจสอบหัวข้อหรือสาระสำคัญ โดยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนกันอ่านบันทึกพร้อมกับเพิ่มเติมส่วนที่ตนเองบันทึกได้ไม่ครบ

3. ประเมินผลงานของผู้อื่น ให้นักเรียนแต่ละคนทำงานที่ได้รับมอบหมายของตนเองจนเสร็จ เมื่อถึงกำหนดส่งงาน ให้นักเรียนส่งงานเป็น 2 ชุด โดยชุดหนึ่งส่งครูผู้สอนส่วนอีกชุดหนึ่งมอบให้เพื่อน จากนั้นครูจะกำหนดแนวทางในการประเมินและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินงานของเพื่อนที่ได้รับมา

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นสำหรับนักเรียนที่ทำเป็นกลุ่ม
กิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับนักเรียน 3-5 คน กิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่มจะช่วยพัฒนา

1. การเรียนรู้และทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม
2. กระตุ้นทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
3. เพิ่มพูนความคิดระดับสูง
4. เร่งเร้าจะเกิดความรู้ความคิดด้วยตนเอง
5. เร่งเร้าให้นักเรียนได้สำรวจตรวจสอบเจตคติและคุณค่าของตนเอง

รูปแบบกิจกรรม ได้แก่

1. การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (3-5 คน) ตั้งคำถามหรือปัญหาหลาย ๆ ประเด็นเพื่อให้ร่วมกันทำในแต่ละกลุ่ม และให้หมุนเวียนคำถามกันไปทั่วห้อง เพื่อหาคำตอบหรือถามคำถามใหม่ ต่อจากนั้นให้นักเรียนแสดงผลที่ได้กับทั้งห้อง และให้นักเรียนทั้งห้องได้อภิปรายถึงแนวทางที่เป็นไปได้ของคำตอบที่เสนอ

2. งานกลุ่มบนกระดานดำ ให้นักเรียนทั้งกลุ่มแสดงวิธีแก้ปัญหาที่ค่อนข้างยากบนกระดานดำ

3. การทบทวน ให้นักเรียนในห้องเป็นกลุ่ม ๆ แก้ปัญหาร่วมกัน เพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนมา (แทนการถามตอบปัญหาทั่วไป) เมื่อแก้ปัญหายภายในกลุ่มแล้วจึงให้ทั้งกลุ่มมาแก้ปัญหานำชั้นเรียน และให้เพื่อนในกลุ่มร่วมกันอภิปราย

4. การทำแผนผังความคิด แผนผังแนวคิดเป็นวิธีการหนึ่ง que แสดงถึงการเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดที่จะเรียนรู้ในห้องเรียน นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการเชื่อมโยงแนวคิดที่สำคัญเข้าด้วยกัน โดยทั่วไปการเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดจะมีความซับซ้อนและเป็นไปได้หลายแนวทาง

5. Jigsaw Group ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนเข้าใจ แล้วแยกไปตั้งกลุ่มใหม่ที่สมาชิกมาจากกลุ่มที่ไม่ซ้ำกัน ต่อจากนั้นจึงให้สมาชิกแต่ละคนเผยแพร่ความรู้ที่มีแก่สมาชิกของกลุ่มที่รวมกันใหม่จนครบทุกคน

6. การแสดงสถานการณ์สมมติ ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงสถานการณ์สมมติที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน ผลจากการแสดงจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

7. การระดมความคิดด้วยการเขียน ให้สมาชิกของกลุ่มระดมความคิดและเขียนแนวคิดเรื่องประเด็นหรือหัวข้อที่ได้เรียนมาแล้วลงบนกระดาษ โดยเขียนทีละคนและไม่ให้ซ้ำกัน ผลที่ได้จะแสดงถึงความรู้และความเข้าใจในเรื่องนั้น

8. การเล่นเกม เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนเรื่องที่เข้าใจได้ยากและมีหลายแนวคิดอยู่ด้วยกัน

9. การอภิปรายแบบมีผู้นำเสนอ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการนำเสนอของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในเรื่องที่ได้รับมอบหมายต่อเพื่อนร่วมห้อง

10. การโต้วาที เป็นวิธีการที่ตีวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้แสดงออกได้คิดและนำเสนอข้อมูลที่จัดกระทำแล้ว การโต้วาทีจะมีทั้งฝ่ายเสนอที่ทำหน้าที่สนับสนุนและฝ่ายโต้แย้ง

ศักดา ไชยกิจภิญโญ (2548, หน้า 14) กล่าวถึง กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ว่า มีหลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. Think-Pair-Share ผู้สอนตั้งปัญหา ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเองก่อนสัก 4-5 นาที ต่อมาจับคู่กับเพื่อน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หลังจากนั้นจึงสุ่มเรียกมานำเสนอหน้าชั้น

2. Minute Paper หลังจากบรรยายไป 15 นาที ผู้สอนสั่งให้ผู้เรียนสรุปที่เรียนไป 2 ประโยค ใน 1 นาที แล้วให้จับคู่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้สอนอาจสุ่มเรียกผู้เรียนมานำเสนอหน้าชั้น

3. Jigsaw ผู้สอนเลือกเนื้อหาที่สามารถแบ่งออกเป็นส่วน ๆ ได้ หรือเลือกบทความที่มีเนื้อหา สอดคล้อง (ใกล้เคียง) 3-4 ชิ้น แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเท่า ๆ กับเนื้อหา ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา 1 คน เลือกเนื้อหาที่เตรียมไว้ให้อ่านทำความเข้าใจร่วมกัน หรือหาคำตอบร่วมกันในกลุ่ม แล้วกลับไปสอนที่ กลุ่มดั้งเดิมของตนจนทุกคนได้สอนครบ

4. Round Table แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม เพื่อตอบคำถาม โดยแต่ละกลุ่มได้รับกระดาษคำตอบ 1 แผ่น และปากกา 1 ด้าม ให้แต่ละกลุ่มเขียนคำตอบลงกระดาษ และเวียนให้กลุ่มอื่นดูคำถาม คำตอบของกลุ่ม ผู้สอนอาจสุ่มเรียกมานำเสนอหน้าชั้น

5. Voting ให้ผู้เรียนยกมือเพื่อตอบคำถามของผู้สอนในลักษณะแสดงความคิดเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย หรือแข่งกันตอบ

6. End of Class Query สามนาที่สุดท้ายก่อนหมดคาบสอน ให้ผู้เรียนสรุปการเรียนรู้โดย เขียนออกมา 2 ประโยค หรือให้ซักถามก่อนจบการสอน

7. Trade of Problem แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะได้บัตรคำถามไม่เหมือนกันให้ แต่ละกลุ่มเขียนคำตอบที่บัตรคำถามด้านหลัง เสร็จแล้วส่งให้เพื่อนกลุ่มอื่น ในขณะเดียวกันกลุ่ม ตนเองก็ได้รับบัตรคำถามจากกลุ่มอื่น โดยยังไม่ให้ดูคำตอบ ให้สมาชิกในกลุ่มอ่านคำถาม และร่วมกัน คิดหาคำตอบ เมื่อได้คำตอบแล้วให้พลิกดูคำตอบของกลุ่มก่อนหน้านี้ ถ้าคำตอบตรงกันไม่ต้องเขียน อะไรเพิ่มเติม แต่ถ้าคำตอบของกลุ่มไม่เหมือนกับคำตอบกลุ่มอื่น ให้เขียนคำตอบลงหลังบัตรคำถาม นั้นเป็นอีกคำตอบหนึ่งและให้ยื่นบัตรคำถามส่งให้กลุ่มอื่นต่อไป ในขณะเดียวกันก็รับบัตรคำถามของ กลุ่มอื่นมาให้ทำเช่นเดียวกันนี้จนครบ ผู้สอนรวบรวมบัตรคำถามที่มีคำตอบมากกว่าหนึ่งคำตอบให้ทั้ง ห้องร่วมอภิปรายหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับของทั้งห้อง

8. Concept Map แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม แจกปากกาและแผ่นใสให้ ให้แต่ละกลุ่มเขียน ประเด็นหลักที่ได้เรียนรู้ใส่ตรงกลางแผ่นใส พร้อมทั้งเขียนวงกลมล้อมรอบและเขียนประเด็นรองที่ เกี่ยวข้องแล้ววงกลมล้อมรอบเช่นกัน แล้วเชื่อมโยงกับวงกลมประเด็นหลัก ซึ่งจะได้รูปร่างคล้ายลูกโซ่ ต่อ ๆ กัน เป็นแบบใยแมงมุมหรือเป็นรูปดาว

จากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นข้างต้นสรุปได้ว่า กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้นสามารถจัดได้ 10 รูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นสำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น

1.1 Think-Pair-Share ผู้สอนตั้งปัญหา ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเองก่อนสัก 4-5 นาทีต่อมาจับคู่กับเพื่อน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หลังจากนั้นจึงสุ่มเรียกมานำเสนอ

1.2 Voting ให้ผู้เรียนยกมือเพื่อตอบคำถามของผู้สอนในลักษณะแสดงความคิดเห็น ด้วยและไม่เห็นด้วย หรือแข่งกันตอบ

2. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่ทำเป็นกลุ่ม เช่น

2.1 Jigsaw ผู้สอนเลือกเนื้อหาที่สามารถแบ่งออกเป็นส่วน ๆ ได้ หรือเลือกบทความ ที่มีเนื้อหาสอดคล้อง (ใกล้เคียง) 3-4 ชิ้น แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเท่า ๆ กันเนื้อหาให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน มา 1 คน เลือกเนื้อหาที่เตรียมไว้ให้อ่านทำความเข้าใจร่วมกันหรือหาคำตอบร่วมกันในกลุ่ม แล้ว กลับไปสอนที่กลุ่มดั้งเดิมของตนจนทุกคนได้สอนครบ

2.2 Round Table แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม เพื่อตอบคำถาม โดยแต่ละกลุ่มได้รับ กระดาษคำตอบ 1 แผ่น และปากกา 1 ด้าม ให้แต่ละกลุ่มเขียนคำตอบลงกระดาษ และเวียนให้กลุ่ม อื่นดูคำถามคำตอบของกลุ่ม ผู้สอนอาจสุ่มเรียกมานำเสนอหน้าชั้น

2.3 Trade of Problem แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะได้บัตรคำถามไม่ เหมือนกันให้แต่ละกลุ่มเขียนคำตอบที่บัตรคำถามด้านหลัง เสร็จแล้วส่งให้เพื่อนกลุ่มอื่น ใน ขณะเดียวกันกลุ่มตนเองก็ได้รับบัตรคำถามจากกลุ่มอื่น โดยยังไม่ให้ดูคำตอบ ให้สมาชิกในกลุ่มอ่าน คำถาม และร่วมกันคิดหาคำตอบ

3. การเรียนรู้แบบใช้เกมส์ (games) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมส์เข้าบูรณา การในการเรียนการสอน ซึ่งใช้ได้ทั้งในขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอนการมอบหมายงาน และหรือ ขั้นการประเมินผล

4. การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (analysis or reactions to videos) คือ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอ 5-20 นาที แล้วให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนความคิด เกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู อาจโดยวิธีการพูดโต้ตอบกัน การเขียน หรือการร่วมกันสรุปเป็นรายการกลุ่ม

5. การเรียนรู้แบบโต้เถียง (student debates) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน ได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อยืนยันแนวคิดของตนเองหรือกลุ่ม

6. การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini-research proposals or project) คือการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้วางแผนการ เรียน เรียนรู้ตามแผน สรุปความรู้หรือสร้างชิ้นงาน และสะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรืออาจ เรียกว่าการสอนแบบโครงงาน (project-based learning) หรือการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning)

7. การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (analyze case studies) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ให้ ผู้เรียนได้อ่านกรณีตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือแนวทางแก้ปัญหาภายในกลุ่ม แล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด

8. การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping journals or logs) คือ การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่ผู้เรียนจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันรวมทั้งเสนอ ความคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับบันทึกที่เขียน

9. การเรียนรู้แบบการเขียนจดหมายข่าว (write and produce a newsletter) คือการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนร่วมกันผลิตจดหมายข่าว อันประกอบด้วย บทความข้อมูลสารสนเทศ ข่าวสาร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วแจกจ่ายไปยังบุคคลอื่น

10. การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (student-led review sessions) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และพิจารณาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจะคอยช่วยเหลือกรณีที่มีปัญหา

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning มีหลากหลายรูปแบบด้วยกัน ซึ่งแต่ละรูปแบบจะเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน

3. วิธีสอนแบบจุลภาค (Micro-Teaching Method)

เป็นวิธีสอนที่ยึดหลักการย่อส่วนทั้งขนาดของชั้นเรียน ระยะเวลาที่สอนและชนิดของทักษะ วิธีสอนแบบจุลภาคใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที ในการฝึกทักษะแต่ละชนิด เมื่อสอนเสร็จมีการวิเคราะห์และประเมินผลการสอนจากภาพและเสียงบันทึกไว้ใน Video Tape และนำผลไปปรับปรุงพัฒนาการสอน การสอนแบบจุลภาคจึงเป็นการฝึกทักษะการสอนในสถานการณ์ย่อส่วนจากสถานการณ์จริงๆ เพื่อง่ายแก่การฝึกภายใต้การควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ฝึกได้มีโอกาสตรวจสอบและปรับปรุงการสอนของตน ลักษณะการสอนแบบจุลภาคที่สำคัญ มีดังนี้

1. เป็นสถานการณ์จริงในสถานการณ์จำลอง
2. เป็นการลดความซับซ้อนของการสอนตามชั้นเรียนปกติ ได้แก่ ลดขนาดของห้องเรียน ลดขอบเขตของเนื้อหาวิชา และลดเวลา
3. เป็นการฝึกทักษะเฉพาะอย่าง เช่น ทักษะการอภิปราย การแก้ปัญหา และการสาธิต ฯลฯ
4. ได้ทราบผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนและนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนา

ขั้นตอนการสอนแบบจุลภาค

ขั้นที่ 1 เตรียมครูผู้สอน ได้แก่ การศึกษาทักษะการสอน

ขั้นที่ 2 ทดลองสอนและบันทึกเทปวีดิทัศน์

ขั้นที่ 3 เรียนรู้ผลการประเมินการสอน

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงพัฒนาการสอนกับนักเรียนกลุ่มใหม่

การสอนแบบจุลภาค (Micro Teaching)

ความหมายของการสอนแบบจุลภาค

ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ ความสันทัด ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การที่บุคคลจะมีความชำนาญจะต้องผ่านการฝึกมาอย่างดี นั่นคือ การลงมือทำ ลงมือหัด ลงมือปฏิบัติทดลอง เพื่อให้เกิดความชำนาญ (สมพงษ์ สิงหะพล, 2544)

ทักษะการสอน หมายถึง ความชำนาญในการใช้เทคนิคการสอนในการสอนของตนเองได้อย่างเหมาะสม ชำนาญ และคล่องแคล่ว

การสอนแบบจุลภาค (Micro Teaching) หมายถึง การสอนแบบย่อส่วนทั้งขนาดห้องเรียน ความยาวของเนื้อหาบทเรียน และความยุ่งยากซับซ้อนของวิธีการสอน โดยทั่วไปการสอนแบบจุลภาค

จะประกอบด้วยเนื้อหาบทเรียนหนึ่งเรื่อง และการดูผลย้อนกลับของผู้สอน ซึ่งอาจจะเป็นรูปแบบการบันทึกเทปโทรทัศน์ การบันทึกเสียง หรือข้อเสนอแนะจากอาจารย์นิเทศก์ จากนักเรียน จากเพื่อนร่วมกลุ่ม และจากการวิเคราะห์และประเมินตนเอง มีลักษณะดังนี้ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2551)

1. เป็นการฝึกทักษะการสอนในสถานการณ์จริง
2. จัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 5 -15 คน
3. ใช้ระยะเวลาในการสอนสอนเป็นช่วงสั้นๆ ประมาณ 5 -15 นาที
4. ใช้เนื้อหาบทเรียนสั้นๆ เหมาะสมกับเวลาที่สอนและกำหนดเป้าหมายเพื่อฝึกทักษะไว้ในแต่ละครั้งๆ ละ 1 ทักษะ
5. ใช้เครื่องมือหรือวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้ทราบผลย้อนกลับของตนเองทันที เพื่อการพิจารณาปรับปรุงการสอนของตนเอง เช่น การบันทึกภาพวีดิทัศน์การสอน การบันทึกเสียง หรือแบบประเมินผล แบบสังเกต หรือจากการเสนอแนะของผู้เรียน เพื่อนผู้สอน ครูนิเทศก์ หรือจากการประเมินตนเอง
6. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง โดยการฝึกการสอนซ้ำกับกลุ่มผู้เรียนใหม่ และประเมินผลซ้ำ

การสอนแบบจุลภาค คือ การสอนในสถานการณ์จริง ในลักษณะที่ย่อส่วนทั้งบทเรียน ชั้นเรียน เวลาสอน โดยมีลักษณะดังนี้ (พึงใจ สนิทวานนท์และคณะ, 2519)

1. การสอนที่มีลักษณะเหมือนการสอนจริง
2. การสอนที่ย่อส่วนเพื่อลดความยุ่งยากของสภาพการสอน ช่วยให้ผู้ฝึกสอนหลายคนได้มีโอกาสฝึกการสอนในเวลาจำกัด ดังนี้
  - 2.1 มีจำนวนผู้เรียนประมาณ 3 – 10 คน
  - 2.2 ใช้เวลาสอนประมาณ 5 – 20 นาที
  - 2.3 เนื้อหาบทเรียนอาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งของบทเรียนที่สอนตามปกติ
3. การสอนที่ผู้ฝึกกำหนดเป้าหมายในแต่ละครั้งว่าต้องการฝึกทักษะการสอนในด้านใดและอย่างไร
4. การสอนที่ให้ผู้ฝึกได้เห็นผลย้อนกลับของทักษะการสอนของตนเองหลังจากการฝึกการสอนแล้ว โดยจากการบันทึกภาพวีดิทัศน์ บันทึกเสียง แบบประเมิน หรือ การอภิปรายของผู้ที่สังเกตการสอน
5. การสอนที่ช่วยให้ผู้ฝึกได้แก้ไขปรับปรุงจุดบกพร่องในการสอนของตนเอง โดยทดลองฝึกสอนกับผู้เรียนกลุ่มใหม่ จนกว่าจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

การสอนแบบจุลภาค สามารถแจกแจงทักษะการสอนที่ซับซ้อน ออกเป็น 18 ทักษะ ได้แก่ (Allen, Bush, Macdonald & J.M. Cooper, 1963 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี, 2551)

1. การสร้างความสัมพันธ์
2. การวางขอบข่ายเนื้อหา
3. การสรุปสัมพันธ์

4. การมีพฤติกรรมเอาใจใส่ในตัวผู้เรียน
5. การหาผลย้อนกลับ
6. การเสริมกำลังใจ
7. การพูดพรั่าเพรื่อและการพูดซ้ำซาก
8. การควบคุมการมีส่วนร่วม ในการเรียนของนักเรียน
9. การอธิบายและการใช้ตัวอย่าง
10. การตั้งคำถาม
11. การใช้คำถามชั้นสูง
12. การใช้คำถามรุก
13. การเจียบและการแนะทางโดยไม่ใช่คำพูด
14. การกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามเอง
15. การสื่อความหมายที่สมบูรณ์
16. การแปรเปลี่ยนตัวกระตุ้น
17. การบรรยาย
18. การบอกให้นักเรียนรู้ตัวว่าจะต้องตอบคำถาม

ทักษะการสอนแบบจุลภาค เป็นพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียน การพิจารณาว่าพฤติกรรมใดควรได้รับการฝึก ผู้เรียนควรเลือกฝึกทักษะที่ยังอ่อนและต้องการฝึกทักษะนั้นๆ ทักษะการสอนที่จำเป็นสำหรับครูที่ควรได้รับการฝึก มีดังนี้ (นวรรตน์ สมนาม, 2546)

1. ทักษะการนาเข้าสู่บทเรียน
2. ทักษะการใช้คำถาม
3. ทักษะการใช้กระดานดำ
4. ทักษะการใช้วาจา กริยา ท่าทาง
5. ทักษะการอธิบายและการเล่าเรื่อง
6. ทักษะการเสริมกำลังใจ
7. ทักษะการเร้าความสนใจ
8. ทักษะการใช้สื่อการสอน
9. ทักษะการยกตัวอย่าง
10. ทักษะการสรุปบทเรียน
11. ทักษะการใช้สังคมมิติ

การสอนแบบจุลภาค สามารถนำไปใช้กับการพัฒนาการฝึกทักษะการสอน ดังนี้ (ไพโรจน์ ตีรณธนากุล, 2520; มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2551)

1. ใช้ในการฝึกทักษะการสอนก่อนออกไปทำงาน (Pre-service teaching training) เป็นการฝึกทักษะการสอน เพื่อให้แน่ใจว่าเข้าใจและสามารถแสดงออกถึงทักษะต่างๆ ขณะที่ทำการสอนได้

2. ใช้ในการฝึกอาจารย์ประจำการที่ต้องการพัฒนาตนเอง (In-service training) เป็นการฝึกซ่อมทักษะการสอน หรือความสามารถในการใช้ทักษะการสอนสำหรับอาจารย์ที่มีความสนใจในการพัฒนาการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. ใช้ในการประกอบการพัฒนาประสบการณ์และทักษะในการฝึกอบรม (Further Development in experience and skills) สามารถเพิ่มพูนประสบการณ์ในการเรียน การสอน และใช้ในการค้นคว้าและพัฒนาทักษะต่างๆ

4. เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ดำเนินงานได้มาก เพราะทำให้เป้าหมายของโครงการเด่นชัด และสามารถจัดและดำเนินการนิเทศก์ (Teacher supervisions) ดังนี้

5. เป็นการทำให้อาจารย์นิเทศก์สามารถติดตาม สังเกตการแสดงออกและพฤติกรรมของครูฝึก (ผู้เรียน) ได้ และครูฝึกสามารถรับรู้ผลป้อนกลับของการแสดงออกและพฤติกรรมการสอนของตนเองด้วย

6. ใช้ในการอบรมที่สามารถตอบสนองความสามารถของครูฝึกแบบรายบุคคลได้ ซึ่งสามารถจัดและพัฒนาทักษะการสอนต่างๆ ให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ และความสามารถของแต่ละบุคคลได้

ระบบการสอนแบบจุลภาค (Micro Teaching System)

การสอนจุลภาคเป็นการสอนที่ย่อทั้งขนาดของห้องเรียน เวลาเรียน บทเรียน และยังจำกัดความซับซ้อนของทักษะการสอนด้วย ระบบการสอนแบบจุลภาค มีการสอนซ้ำและจัดให้ดำเนินการฝึกสอนซ้ำอีกครั้งภายในวันเดียวกัน เพื่อการซักซ้อมและแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองในทันที ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการฝึกทักษะการสอน มีขั้นตอนดังนี้ (Stanford, 1964 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2551)

1. การเตรียมตัว (Planning) ผู้สอนจะต้องรู้ถึงทักษะการสอนที่ต้องการกำหนดเพื่อเป็นเป้าหมายในการฝึกซ้อมให้กับผู้ฝึกว่าเป็นอย่างไร ให้ผู้ฝึกได้มีโอกาสดูการสาธิตทักษะนั้นๆ ตามแบบที่ถูกต้อง พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ไม่ควรกระทำ จึงให้ผู้ฝึกได้เตรียมบทเรียนและฝึกซ้อมท่าทางก่อนการสอนจริง

2. การสอนแบบจุลภาคครั้งที่หนึ่ง (Teach Microlesson) ผู้ฝึกทำการสอนตามบทเรียนที่ได้เตรียมไว้ บันทึกวีดิทัศน์การสอน พร้อมทั้งการให้คำแนะนำจากผู้สังเกตการสอนและอาจารย์นิเทศก์

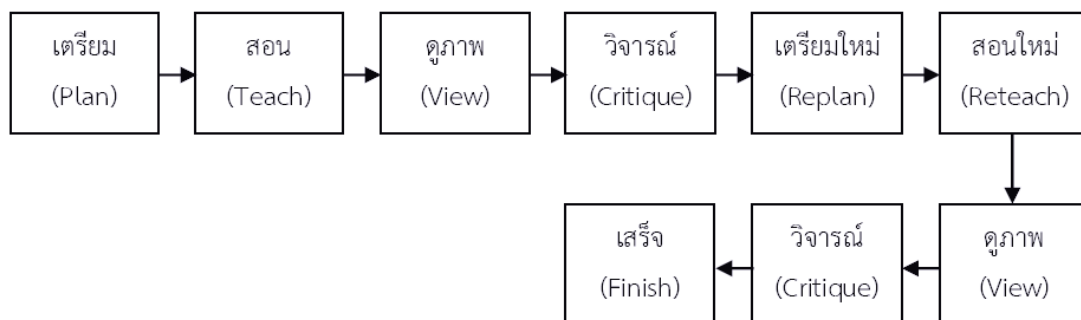
3. การชมวีดิทัศน์การสอน (View Videotape) มุ่งให้ผู้ฝึกได้สังเกต การแสดงออกและพฤติกรรมการสอนของตนเอง และสอดคล้องกับคำวิจารณ์ของผู้สังเกตการสอนและอาจารย์นิเทศก์

4. การเตรียมตัวใหม่ (Replanning) นำผลย้อนกลับจากคำวิจารณ์ของผู้สังเกตการสอนและอาจารย์นิเทศก์ และการสังเกตการแสดงออกและพฤติกรรมการสอนของตนเอง มาวิเคราะห์หาจุดบกพร่องตามทักษะเป้าหมายที่กำหนด หาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงทักษะ การสอนและฝึกซ้อมใหม่

5. การสอนแบบจุลภาคครั้งที่สอง (Reteach Microlesson) ผู้ฝึกทำ การสอนซ้ำอีกครั้งตามที่ได้เตรียมตัวไว้ บันทึกวีดิทัศน์การสอน และบันทึกการสังเกตการสอน

6. การชมวีดิทัศน์การสอนซ้ำ (View Videotape) ให้ผู้ฝึกได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของตนเองหลังจากแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องแล้ว ประกอบกับการให้คำแนะนำจากผู้สังเกตการสอนและอาจารย์นิเทศก์อีกครั้ง ซึ่งการสอนแบบจุลภาคในครั้งนี้จะสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองได้หมด

7. จบกระบวนการตามขั้นตอนของระบบการสอนแบบจุลภาคของ สแตนฟอร์ด โดยมุ่งหวังว่าผู้ฝึกจะสามารถแสดงทักษะการสอนตามที่กำหนดได้ในระดับที่น่าพอใจ และหากยังมีข้อบกพร่องอีกก็สามารถทำการฝึกซ้ำต่อไปจนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

ภาพ 3 ระบบการสอนแบบจุลภาคของสแตนฟอร์ด

นอกจากนี้ ระบบการสอนแบบจุลภาคของอูลสเตอร์ เป็นระบบการสอนแบบจุลภาคที่ดัดแปลงจากระบบของสแตนฟอร์ดที่ใช้ต้นทุนสูง จึงใช้ระบบการสอนแบบจุลภาคของ สแตนฟอร์ดเพียงครั้งเดียว โดยเน้นด้านการเตรียมตัวสอน (Planning) การรับรู้ (Perception) และการแสดงทักษะ (Performance Skills) (Brown, G. อ้างถึงใน ไพโรจน์ ตรีธรรณกุล, 2520)

ภาพ 4 ระบบการสอนแบบจุลภาคของอูลสเตอร์

กระบวนการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค

การฝึกทักษะการสอนเป็นกระบวนการที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ (พึงใจ สินธวานนท์, 2526 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2551)

1. ศึกษาหลักเกณฑ์ของทักษะ จากครูและเอกสารประกอบการสอน เพื่อเป็นแนวทางการฝึก และให้ผู้ฝึกทำความเข้าใจก่อนลงมือฝึก
2. ศึกษาตัวอย่าง ซึ่งอาจเป็นการสาธิตหรือใช้สื่อการสอนทางเทคโนโลยี เช่น วิดีโอเทป ภาพยนตร์ และอาจวิเคราะห์คุณลักษณะทักษะแบบต่างๆ ให้เห็นแนวทางและจุดสำคัญ
3. ผู้ฝึกเตรียมทบทวนที่การสอนแบบจุลภาค โดยเลือกบทเรียนที่จะทดลองสอนให้เหมาะสมกับทักษะที่จะฝึก เหมาะสมกับวัย ระดับของนักเรียน และเหมาะสมกับเวลาการสอนแบบจุลภาค
4. ลงมือสอนตามบทที่การสอน โดยนักเรียนอาจจะเป็นนักเรียนจริงตามระดับ หรืออาจใช้เพื่อนนักศึกษาด้วยกันเป็นนักเรียน ในระหว่างสอนจะมีเครื่องมือแสดงผลย้อนกลับให้ครูได้ทราบโดยใช้แบบประเมินผล เทปบันทึกเสียงหรือเทปบันทึกภาพ

5. หลังจากการสังเกตการสอนแล้ว ผู้ฝึก ผู้สังเกตการสอน และผู้นิเทศก์ ควรร่วมอภิปรายผลการสอน โดยอาศัยแบบประเมิน ภาพและเสียงเป็นแนวทาง เพื่อให้ผู้ฝึกได้ทราบจุดที่ดี และจุดที่ยังต้องปรับปรุง แก้ไขทันทีหลังการสอน ผู้ประเมินอาจเป็นทั้งอาจารย์ เพื่อนนักศึกษา หรือนักเรียน

6. จากผลการอภิปรายประเมินผล ถ้าผู้ฝึกยังมีจุดที่ควรปรับปรุงแก้ไข และต้องการปรับปรุงวิธีการสอนของตน ก็ย้อนกลับไปปรับปรุงบทเรียนใหม่ ทดลองสอนซ้ำโดยสอนกับนักเรียนกลุ่มใหม่ และมีการประเมินอีกครั้งหนึ่ง

แนวคิดในการให้ผลย้อนกลับการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค

การให้ผลย้อนกลับแก่ผู้ฝึกทันทีเป็นหัวใจสำคัญของการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค เพื่อให้ผู้ฝึกได้ทราบผลการฝึกของตนเองว่ามีข้อดี ข้อควรแก้ไขอย่างไร การให้ผลย้อนกลับเป็นวิธีการช่วยให้ผู้ฝึกได้มองตนเองและรู้จักตนเอง สามารถประเมินทักษะการสอนของตนเอง และพัฒนาพฤติกรรมการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งแนวทางในการทราบผลป้อนกลับ ได้แก่ (พึงใจ สินธวานนท์, 2526 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2551)

1. จากตัวผู้ฝึกเอง โดยการสังเกตหรือฟังการฝึกทักษะการสอนของตนเองจากเครื่องมือ เช่น วิดีทัศน์บันทึกการสอน หรือเทปบันทึกเสียง และจากการประเมินตนเองภายหลังการฝึกทักษะการสอน

2. จากผู้สังเกตการสอน ได้แก่ ผู้เรียนที่มารับการสอน กลุ่มเพื่อนของผู้ฝึก และอาจารย์นิเทศก์ โดยการให้คำแนะนำ

ประโยชน์ของการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค

การฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค ก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2551)

1. การฝึกปฏิบัติด้วยการสอนแบบจุลภาค ช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติได้ชัดเจน

2. ได้เห็นข้อดีข้อบกพร่องของตน โดยการดูผลย้อนกลับจากเครื่องมือต่างๆ นอกจากการทำให้เกิดความสนใจที่จะแก้ไขตนเองแล้วยังให้เกิดใจกว้างในการยอมรับคำวิจารณ์ ทั้งสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและยังทำให้มีบรรยากาศของการทำงานร่วมกันดีอีกด้วย

3. การฝึกทักษะสอนแบบจุลภาคจะเป็นการฝึกในลักษณะที่ปลอดภัยและให้โอกาสทดลองแก้ไข โดยไม่ต้องกังวลกับปัญหาอื่นๆ ในการสอน

4. เป็นการช่วยให้ผู้ฝึกทักษะการสอนเห็นเทคนิคการสอนในแง่มุมต่างๆ กว้างขึ้น เนื่องจากครูมีโอกาสดูปฏิบัติการจากนักเรียนโดยตรง ทำให้ครูต้องฝึกปรับพฤติกรรมการสอนของตนและเรียนรู้วิธีการจัดพฤติกรรมการสอนของตนได้กว้างขึ้น

5. การสอนแบบจุลภาคเป็นการลดความยุ่งยากในการจัดให้มีการฝึกปฏิบัติการสอน เพราะการฝึกปฏิบัติการสอนมีปัญหาในเรื่องเวลา สถานที่และนักเรียน วิธีการของการสอนแบบจุลภาค จัดได้ง่ายกว่าการนำไปฝึกในชั้นเรียนจริง และจะช่วยให้สามารถฝึกได้ทั่วถึงและมากกว่า

พึงใจ สินธวานนท์และคณะ (2519) กล่าวถึง ประโยชน์ของการจัดการสอนแบบจุลภาค ไว้ดังนี้

1. ทำให้ได้มีโอกาสฝึกสอนเหมือนการสอนในชั้นเรียนจริง แต่ไม่มีผลเสียต่อผู้เรียน และไม่ต้องกังวลถึงผลของการสอนที่อาจจะเกิดความบกพร่องจากผู้ฝึกสอน
  2. ช่วยให้ผู้ฝึกสอนได้เรียนรู้ทักษะการสอนต่างๆ ด้วยตนเอง จากประสบการณ์เล็กๆ น้อยๆ ในระยะเวลาไม่นาน สะท้อนให้ผู้ฝึกสอนเกิดการเรียนรู้จากการฝึกสอนจริง
  3. ช่วยให้ผู้ฝึกสอนได้มีโอกาสเลือกฝึกทักษะการสอนที่ตนเองยังขาดประสบการณ์หรือเห็นว่าตนเองยังเกิดความบกพร่องบ่อยครั้ง
  4. ช่วยลดความยุ่งยากในการควบคุมชั้นเรียน การดำเนินการสอนให้ครบกระบวนการ เปิดโอกาสให้ผู้ฝึกได้มุ่งเน้นการฝึกที่ละทักษะ และสร้างความมั่นใจในการสอนให้แก่ตนเอง
  5. ทำให้ผู้ฝึกสอนเกิดความรู้สึกในด้านดีจากการประเมินผลการฝึกการสอนแบบจุลภาค เนื่องจากผู้ฝึกสอนทราบข้อบกพร่องและแก้ไขปรับปรุงการสอนของตนเองไปในทางที่ดีขึ้น มุ่งให้ผู้ฝึกเห็นตนเองจากการเรียนรู้วิธีการในการพัฒนาทักษะการสอน
  6. สามารถนำวิดิทัศน์การสอน เสียงบันทึก แบบบันทึกการสอน หรือแบบประเมินการสอน เป็นตัวอย่างสำหรับผู้ฝึกสอนคนอื่นๆ ได้ ทั้งในด้านดีและด้านที่ควรแก้ไขปรับปรุง
- การสอนแบบจุลภาค มีการนำมาใช้ฝึกทักษะการสอน ซึ่งมีประโยชน์ดังนี้ (นวรรตน์ สมนาม, 2546)
1. ช่วยวางแผนทางการฝึกทักษะการสอนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
  2. เป็นวิธีการฝึกทักษะที่ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนสำหรับนิสิตนักศึกษา เพราะในการฝึกแต่ละครั้งจะได้ฝึกทักษะการสอนเพียงทักษะใดทักษะหนึ่ง
  3. การฝึกปฏิบัติด้วยการสอนแบบจุลภาค ช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติได้ชัดเจน
  4. ฝึกการแก้ปัญหาและฝึกฝนตนเองให้คุ้นเคยกับสภาพการเรียนการสอนก่อนที่จะออกไปสอนจริง
  5. ส่งเสริมการเก็บรวบรวมพฤติกรรมการสอนที่ดีในด้านต่างๆ เพื่อ การปรับปรุงทักษะการสอนต่อไป
  6. ผลจากการศึกษาย้อนกลับจากเครื่องมือต่างๆ ทำให้เกิดความสนใจในการแก้ไขตนเอง เป็นการเปิดใจกว้างยอมรับฟังวิจารณ์ ทั้งยังสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทำให้เกิดบรรยากาศการร่วมงานที่ดี
- สรุปได้ว่า การสอนแบบจุลภาคเป็นวิธีการหนึ่งในการช่วยปรับปรุงและพัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้น แต่มิได้หมายความว่า การสอนแบบจุลภาคจะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของทุกคนได้ หากผู้ฝึกขาดการเอาใจใส่ในการฝึกทักษะการสอนอย่างจริงจัง

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC

เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC

Robert J. Stevens Nancy A. Madden Robert E. Slavin และ Anna Marie Farnish (1987 อ้างอิงใน วรพรรณ สิทธิเลิศ ,2537) ทั้ง 4 ท่านเป็นนักวิจัยทางการศึกษาของศูนย์การวิจัยประสิทธิภาพทางการเรียนของผู้เรียนที่มีปัญหาทางด้านวิชาการ แห่งมหาวิทยาลัย จอห์นส์ ฮอปกินส์

(The Johns Hopkins University) ประเทศสหรัฐอเมริกา อีกทั้งยังเป็นผู้พัฒนาเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC (Cooperative Integrated Reading and Composition) ซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบของการเรียนรู้แบบสหการ (Cooperative Learning) ประเภทการเรียนรู้แบบทีม กล่าวคือ CIRC เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ การอ่านเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ ผู้เรียนต้องสามารถถ่ายทอดความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ให้เขียนสรุปออกมาเป็นเรื่องราวตามอ่านเข้าใจ ตามความคิดเห็นของตนเองแบบการเล่าเรื่อง นอกจากนี้ CIRC ยังเป็นการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเป็นสื่อในการพัฒนาการอ่านให้ได้อย่างกว้างขวาง ผู้สอนจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม โดยที่แต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษสูงจำนวน 2 คน และผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำจำนวน 2 คน ผู้สอนจะจัดผู้เรียนในแต่ละกลุ่มเป็นคู่ ให้มีทั้งผู้เรียนเก่ง และผู้เรียนอ่อนให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน และช่วยกันทำกิจกรรมการอ่านตามที่คุณสอนนำเสนอเนื้อหาเรียบร้อยแล้ว และผู้สอนมอบหมายงานให้ทำในช่วงสุดท้ายของการเรียน ผู้เรียนในกลุ่มทั้งหมดจะต้องช่วยกันตรวจแก้ไขงานของกันและกันอีกครั้งหนึ่ง หลังจบการเรียนรู้แต่ละบท จะมีการทดสอบเป็นรายบุคคล โดยมีคะแนนที่ได้จากการทดสอบกับคะแนนที่ได้จากการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม แล้วจึงจะนำมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่มเพื่อผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกัน เห็นได้ว่า CIRC เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่เรียนเก่งได้ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนอ่อน และยังทำให้ผู้เรียนทั้ง 2 ระดับความสามารถได้มีปฏิสัมพันธ์กัน เห็นอกเห็นใจกัน ได้ทำงาน ได้เรียนรู้ปัญหาและรู้จักแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ได้รับผิตชอบงานร่วมกัน โดยเห็นแก่ผลประโยชน์และความสำเร็จของสมาชิกในกลุ่มทุกคน

Johnson & Johnson (1987) กล่าวถึงการที่ผู้สอนจัดรูปแบบการเรียนรู้โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม วิธีดังกล่าวนำมาซึ่งความสำเร็จแก่ผู้เรียนเพราะ

1. เป็นการสอนแบบเพื่อนสอนเพื่อน (Peer Teaching) เป็นการเน้นสอนแบบตัวต่อตัว ทำให้ผู้เรียนสนใจและเอาใจใส่ในบทเรียนมากขึ้น
2. ผู้สอนจะนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบเป็นรายบุคคลของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่มทำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มพยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้กลุ่มของตัวเองได้รับคะแนนที่สูงขึ้น
3. ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ
4. ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสฝึกทักษะทางสังคม และการมีเพื่อนร่วมงานช่วยทำให้เรียนรู้ถึงวิธีการทำงานร่วมกัน ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตการทำงานได้
5. ผู้เรียนที่เรียนดีจะเกิดความรู้สึกภูมิใจในตนเองที่มีส่วนช่วยเหลือเพื่อน ช่วยเหลือสังคมในชั้นเรียน
6. การเรียนแบบแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะทำให้ผู้เรียนกล้าตอบและกล้าแสดงออก เพราะถ้าตอบผิดก็ถือว่าผิดทั้งกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้เกิดความผูกพันกันและไม่รู้สึกอายเมื่อตอบผิด

ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึง CIRC จะเห็นได้ว่าเป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่มีมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านไปพร้อมๆ กับเน้นการเรียนรู้เป็นกลุ่มไปด้วยกัน จะเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งก่อให้เกิดบรรยากาศในการเรียนในชั้นเรียนที่ดี เพราะผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียน

ได้เรียนทั้งแบบเป็นกลุ่มและแบบเป็นคู่ ให้ผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง ได้ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น เพราะผู้เรียนที่เรียนมีความสามารถในการเรียนสูง เก่ง มักจะเข้าใจคำสอนของผู้สอนและรับรู้ได้ดีกว่า ผู้เรียนที่เรียนอ่อนและผู้เรียนที่เรียนเก่งสามารถช่วยอธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟังเพื่อจะได้เข้าใจดีขึ้น (Johnson & Johnson, 1987) ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการเรียน สามารถแสดงออกให้เห็นๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนตลอดจนเพื่อนร่วมชั้นเรียนและผู้สอนบรรยากาศในชั้นเรียน ดังกล่าวเหมาะสมกับการสอนอ่านภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น อันจะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนมากขึ้นด้วย

องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC

เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC ผู้เรียนจะได้ทำกิจกรรมร่วมกันตามระดับความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษในรูปแบบการเรียนการสอนที่ครบวงจร โดยมีองค์ประกอบใหญ่ (Stevens et al., 1987) ดังต่อไปนี้ คือ

1. ทีมการเรียนรู้ (Team Study) ผู้สอนจะเป็นผู้จัดผู้เรียนเข้าเป็นกลุ่มการอ่าน (Reading Groups) โดยมีกลุ่มละ 2 คน ตามระดับความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ การจัดกลุ่มการอ่าน ผู้สอน ควรจะจัดให้ลงตัวเป็นคู่โดยมีทั้งผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูง และต่ำอยู่ในกลุ่มเดียวกัน แต่ถ้าจำนวนผู้เรียนไม่ลงตัว ไม่สามารถจัดเป็นคู่ได้ สามารถจัดกลุ่มการอ่านกลุ่มละ 3 คนได้ หลังจากทีผู้สอนจัดผู้เรียนเข้าเป็นกลุ่มการอ่านเรียบร้อยแล้ว ผู้สอนจะจัดผู้เรียนกลุ่มการอ่านเข้าเป็นทีม (Teams) ในแต่ละทีมประกอบด้วย สมาชิกจากกลุ่มการอ่าน 2 กลุ่ม รวมกันเป็น 4 คน ประกอบด้วยผู้ที่มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษสูง 2 คน และต่ำ 2 คน สมาชิกในแต่ละทีมจะจับคู่ช่วยกัน ทำกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดให้จนครบ ความสำเร็จของแต่ละทีมขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจและความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม ทีมไหนที่ทำคะแนนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดก็จะได้รับเกียรติบัตรชมเชยเป็นรางวัลในทุกๆ สัปดาห์

2. กิจกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (Story Related Activities) เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนทำหลังจากที่ผู้สอนได้นำเสนอบทเรียนไปเรียบร้อยแล้ว กิจกรรมดังกล่าวได้แก่

2.1 กิจกรรมการฝึกเกี่ยวกับคำศัพท์ ผู้เรียนจะต้องฝึก

2.1.1 การหาความหมายของคำ (Word Meaning Practice) ผู้สอนจะแจกใบงานที่มีรายการคำศัพท์ยากหรือศัพท์ใหม่ที่ยังไม่เคยเรียนมาก่อนให้ผู้เรียนทุกคน ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มจะช่วยกันอภิปราย และช่วยกันหาความหมายของคำศัพท์ในพจนานุกรม รวมทั้งสร้างประโยคจากคำศัพท์ที่ผู้สอนกำหนดให้ ประโยคที่สร้างจะต้องสื่อความหมาย เช่น ผู้สอนให้หาความหมายและสร้างประโยคของคำว่า

“an octopus” ผู้เรียนอาจจะเขียนว่า

“An octopus is sea animal with its eight long legs.”

ไม่ใช่ “I have an octopus”

2.1.2 การอ่านออกเสียงคำ (Word Out Loud Practice) ผู้สอนจะแจกใบงานที่มีรายการคำศัพท์ทั้งใหม่และคำศัพท์ที่ยากให้ผู้เรียนทุกคน ผู้เรียนจะต้องฝึกอ่านออกเสียงคำศัพท์ให้ได้ถูกต้องกับคู่ของตน หรือจะอ่านกับเพื่อนร่วมทีมก็ได้

2.1.3 การสะกดคำ (Spelling) การฝึกสะกดคำผู้เรียนสามารถฝึกกับเพื่อน จะฝึกเป็นคู่หรือเป็นทีมก็ได้ โดยให้คนหนึ่งเป็นคนอ่านหรือบอกคำ ส่วนอีกคนให้เขียนคำศัพท์ตามที่เพื่อนบอก แล้วเปลี่ยนกันตรวจ หรือ ผู้สอนอาจจะเป็นคนบอก แล้วให้ผู้เรียนเขียนสะกดคำเสร็จแล้ว เปลี่ยนกันตรวจแก้ไขกิจกรรมในขั้นนี้ให้ผู้เรียนฝึกได้จนกระทั่งเขียนไม่ผิดเลย

2.2 การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจโดยตรง (Direct Instruction in Reading Comprehension) ผู้สอนจะเป็นผู้อธิบาย วิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนในขั้นนำเสนอ บทเรียนเพื่อแนะนำให้ผู้เรียนสามารถอ่านหาใจความสำคัญของเรื่อง (Main Ideas) เข้าใจ ความสัมพันธ์ของเหตุและผล (Understanding Casual Relations) และการอ้างอิงจากเรื่องที่อ่าน (Inferences)

2.3 การอ่านเป็นคู่ (Partner Reading) ผู้เรียนจะต้องอ่านเรื่องในใจก่อนแล้วจึงฝึก อ่านออกเสียงกับคู่ของตนหรือกับเพื่อนร่วมทีม โดยผลัดกันอ่านคนละย่อหน้าให้คู่หรือเพื่อนร่วมทีม ฟัง ถ้าใครอ่านผิดก็ช่วยกันแก้ไขให้อ่านออกเสียงให้ถูกต้อง ในขณะที่ผู้เรียนฝึกอ่านผู้สอนก็คอยเดิน สังเกตการณ์ และคอยฟังว่าผู้เรียนอ่านถูกต้องหรือไม่

2.4 การเล่าเรื่อง (Story Retelling) หลังจากที่ผู้เรียนอ่านเรื่องจบ ผู้เรียนต้อง ช่วยกันสรุปความสำคัญและลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน โดยให้ใช้คำถามมาเพื่อแสดงความเข้าใจ ในเรื่องที่อ่าน

2.5 การค้นหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน (Treasure Hunt) ในระหว่างที่ผู้เรียนอ่าน เนื้อเรื่อง ผู้เรียนจะต้องตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านไปด้วยได้

2.6 การเขียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (Story Grammar and Story Related Writing) เมื่อผู้เรียนอ่านเรื่อง ซึ่งเป็นโครงสร้างข้อเขียน (Story Grammar) ที่มีองค์ประกอบของเรื่องได้แก่ฉาก ตัวละคร สถานที่ และเวลา แนวเรื่องซึ่งประกอบด้วยเหตุการณ์ที่ทำให้เรื่องดำเนินไป และเป้าหมาย ของตัวละคร โครงเรื่องซึ่งอาจเป็นเรื่องตอนเดียวหรือมากกว่าหนึ่งตอน จะอธิบายว่าตัวละครมี เป้าหมายย่อยอย่างไร กระทำอะไรบ้าง และมีผลอะไรจากการกระทำดังกล่าว และสุดท้ายคือการ แก้ไขปัญหาว่า ตัวละครบรรลุเป้าหมายหรือไม่ และเรื่องจบแบบใด หลังจากอ่านจบ ผู้เรียนจะต้อง เขียนเรียงความเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ผู้สอนให้อ่านตามแนวความคิดของตน ซึ่งตอนจบอาจจะคิดขึ้น ใหม่ ไม่เหมือนกับเรื่องที่อ่านก็ได้

2.7 การตรวจงานโดยผู้ร่วมทีม (Partner Checking) หลังจากที่ผู้เรียนทุกคนทำ กิจกรรมในข้อ 2 ครบหมดแล้วคู่ของตนจะบันทึกลงในแบบฟอร์มการทำงาน (Student-Assignment Form) เพื่อเป็นการตรวจสอบความรับผิดชอบต่องานที่ผู้สอนมอบหมาย

3. การอ่านด้วยตนเอง (Independent Reading) หากผู้เรียนต้องการฝึกการอ่านเพิ่มเติม ด้วยตนเองก็สามารถทำได้นอกห้องเรียน ผู้สอนอาจจะมอบหมายให้ผู้เรียนไปอ่านเป็นการบ้านตอน เย็นทุกวันๆ ละ 20 นาที โดยให้เลือกอ่านหนังสือหรือเรื่องที่ตนเองชอบ แล้วเขียนรายงานส่งผู้สอน ผู้สอนทุกๆ 2 สัปดาห์ โดยมีลายเซ็นของรับรองจากผู้ปกครองเซ็นรับรองเวลามาส่ง

4. การทดสอบ (Testing) ผู้เรียนจะต้องทดสอบความเข้าใจในเรื่องที่อ่านสร้างประโยคจาก คำศัพท์ที่ผู้สอนให้สะกดคำศัพท์ และอ่านออกเสียงคำศัพท์ในตอนท้ายคาบที่ 2 หรือ 3 หรือเมื่อเรียน จบแต่ละบทเรียน ผู้เรียนจะต้องทำการสอบเป็นรายบุคคล คะแนนที่แต่ละบุคคลได้จะนำมารวมกับ

คะแนน การเขียนเรียงความจากเรื่องที่อ่าน คะแนนทั้งหมดที่ได้นำมารวมกันเฉลี่ยเพื่อเป็นคะแนนของทีม

5. การตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม (Team Recognition) เมื่อผู้สอนคิดคำนวณคะแนนของผู้เรียนแต่ละคนและแต่ละกลุ่มเสร็จแล้ว ควรจะมีการให้รางวัล เกียรติบัตร หรือคำชมแก่กลุ่มที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นความสำคัญและคุณค่าของความสำเร็จของกลุ่ม และผู้สอนควรจะต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบคะแนนในคาบเรียนต่อไป พร้อมกับมอบเกียรติบัตรหรือรางวัลชมเชยไปพร้อมๆ กัน สิ่งที่คุณเรียนจะต้องคำนึงถึงในการเรียนแบบ CIRC มี 3 ประการ เช่นเดียวกันกับวิธีสอนแบบอื่นๆ ในการเรียนรู้แบบสหการประเภทกลุ่มแข่งขัน คือ

5.1 รางวัลของกลุ่ม (Team Rewards) ได้แก่ เกียรติบัตรที่ผู้สอนมอบให้ผู้เรียนและกลุ่มเมื่อทำคะแนนเฉลี่ยในการทดสอบแต่ละบทรวมกับคะแนนการเขียนเรียงความได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.2 โอกาสความสำเร็จที่เท่าเทียมกัน (Equal Opportunities for Success) หมายถึง การที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จเท่าเทียมกัน เพราะทุกคนต้องร่วมแรงร่วมใจช่วยกันทำงาน ผลที่ได้จึงมีค่าและเท่าเทียมกัน

5.3 ความรับผิดชอบเป็นรายบุคคล (Individual Accountability) ได้แก่ ความสำเร็จของแต่ละคน ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถที่สมาชิกในทีมเข้าใจเนื้อเรื่องที่ผู้สอนให้อ่านได้มากน้อยเพียงใด ต่อจากนั้นสมาชิกทุกคนจะต้องทำแบบทดสอบด้วยตนเอง แล้วจึงนำคะแนนมารวมกันและเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC สรุปขั้นตอนที่สำคัญได้ 2 ขั้นตอน คือ การเตรียมการสอน (Teaching Preparation) และกิจกรรมการเรียนการสอน (Teaching Activities) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (Stevens, et al., 1989, pp.1-35 อ้างอิงใน วรพรรณ สิทธิเลิศ ,2537)

1. การเตรียมการสอน

สิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงในขั้นเตรียมการเรียนแบบ CIRC มีอยู่ 4 ประการ คือ

1.1 การเตรียมเนื้อหา เนื้อหาที่ใช้สอนเป็นแบบโครงสร้างข้อเขียนที่จัดเป็นชุดๆ ซึ่งวัดตามระดับความสามารถของผู้เรียน ทีมวิทยาลัยจอห์นส์ ฮอปกินส์ เป็นผู้สร้างขึ้นเองหรือผู้สอนสามารถที่จะเลือกเนื้อหาที่ใช้สอนประเภทเดียวกัน เช่น เป็นเรื่องที่เป็นตอนเดียวจบ หรือมากกว่าหนึ่งตอน อธิบายถึงฉาก ตัวละคร สถานที่ เวลา ที่มีเหตุการณ์ดำเนินไป อธิบายเป้าหมายของตัวละคร การกระทำ และผลจากการกระทำเป็นอย่างไร และเรื่องจบลงแบบใดหรืออาจจะใช้เรื่องที่ไม่สมบูรณ์แล้วให้ผู้เรียนคาดเดาเหตุการณ์ว่าส่วนที่ไม่สมบูรณ์นั้นควรเป็นอะไร เช่น ผู้เรียนอ่านเรื่องที่ไม่มีตอนจบ แล้วให้คาดเดาเหตุการณ์ว่าควรจบลงอย่างไร เป็นต้น

1.2 การจัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม (Assigning Students to Teams) ผู้สอนเป็นผู้จัดกลุ่มผู้เรียนเข้าเป็นกลุ่มอ่าน (Reading Groups) ก่อน กลุ่มละ 2 คน โดยจัดให้ผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงจับคู่กับผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ แล้วถึงจัดผู้เรียนกลุ่มอ่านเข้าเป็นทีม ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากกลุ่มอ่าน 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูง 2 คนและต่ำ 2 คน ผู้สอนควรเป็นผู้จัดการแบ่งกลุ่มเอง เพื่อป้องกันปัญหาผู้เรียนที่ชอบพ้อและสนิทสนมกันมา

รวมกลุ่มกัน และผู้สอนจะต้องคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนเป็นกลุ่ม การทำงานเป็นทีม ความร่วมมือกันของสมาชิกในกลุ่มทุกคนไม่เฉพาะแต่คู่ของตนเท่านั้น ผู้สอนอาจจะจัดกลุ่มใหม่เมื่อเรียนครบ 4-6 สัปดาห์

1.3 การจัดทำใบคะแนนของทีม (Team Score Sheet) เป็นแบบบันทึกคะแนนรายบุคคลของผู้เรียนแต่ละทีมประกอบด้วย รายชื่อสมาชิกในทีมและตารางคะแนนทดสอบเมื่อจบแต่ละบทเรียน เช่น ความเข้าใจในการอ่าน, อ่านออกเสียงคำศัพท์, หาความหมายของคำ, การสอบสะกดคำ และการเขียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เป็นต้น ผู้สอนอธิบายถึงการได้มาซึ่งคะแนนแต่ละอย่าง ทีมที่ทำคะแนนได้ถึง 90 คะแนนขึ้นไป จะได้รับเกียรติบัตร “Super team” ทีมที่ได้คะแนน 80-89 จะได้รับเกียรติบัตร “Great team” และทีมที่ได้คะแนน 70-79 จะได้รับเกียรติบัตร “Good team” ผู้สอนควรอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนให้ผู้เรียนเข้าใจและให้ผู้เรียนเป็นผู้กรอกรายชื่อสมาชิกในทีมเอง

1.4 การจัดทำ แบบฟอร์มบันทึกการทำงาน ที่ได้รับมอบหมาย (Assignment Record Form) ในแบบฟอร์มจะมีชื่อผู้เรียน วันที่เข้าเรียน และตารางกิจกรรมที่ทำหลังการอ่านและในระหว่างการอ่าน

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

การเรียนแบบ CIRC ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านที่เป็นระบบครบวงจรโดยเริ่มจาก

2.1 ชี้นำเสนอบทเรียน (Teacher Presentation)

ผู้สอนเป็นผู้นำเสนอบทเรียนโดยการทบทวนศัพท์เก่า สอนคำศัพท์ใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว ให้ผู้เรียนเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ยาก โดยการอธิบายและให้คำจำกัดความ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำเอาคำศัพท์เหล่านั้นไปสร้างประโยคได้อย่างมีความหมาย และถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ หลังจากที่ผู้สอนสอนคำศัพท์แล้ว ผู้สอนก็จะแนะนำเรื่องที่จะให้ผู้เรียนอ่าน ให้ผู้เรียนเดาหรือคาดการณ์ล่วงหน้าว่าเรื่องที่ผู้สอนจะให้อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีเหตุการณ์อะไร โดยเดาจากคำศัพท์ที่ผู้สอนสอนเพื่อให้เป็นการโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับเรื่องที่เรียน

2.2 ฝึกทำงานเป็นทีม (Team Practice) กิจกรรมที่ผู้เรียนฝึกทำงานเป็นทีมจะทำเมื่อผู้สอนเสนอบทเรียนเรียบร้อยแล้ว ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้คือ

2.2.1 การฝึกโดยมีผู้สอนควบคุมอยู่ (Controlled Practice) หลังจากที่ผู้สอนทบทวนศัพท์เก่า แนะนำศัพท์ใหม่และแนะนำเรื่องที่จะอ่านแล้วผู้เรียนจะได้ทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ตามลำดับขั้นในกลุ่มของตนโดยมีผู้สอนคอยควบคุมอยู่

2.2.1.1 อ่านออกเสียงคำศัพท์ (Words Out Loud) ผู้เรียนฝึกอ่านออกเสียงคำศัพท์จากรายการคำศัพท์ (Words Mastery List) ที่ผู้สอนให้กับคู่ของตนเปลี่ยนกันอ่านและช่วยกันแก้ไขเมื่ออ่านผิด จนกระทั่งอ่านได้ราบรื่นรวดเร็วและถูกต้อง กิจกรรมในขั้นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความหมายของคำโดยอัตโนมัติและจะได้ไม่เป็นผู้ประสบความล้มเหลวในการทำความเข้าใจในเรื่องที่ผู้สอนจะอ่านเลย (Perfetti,1985, Rosenshine & Stevens,1985,Samuels,1981. Cited in Stevens et al., p.2)

2.2.1.2 ฝึกหาความหมายของคำ (Word Meaning Practice) ผู้เรียนใช้คำศัพท์จากรายการคำศัพท์ (Words Mastery List) ในการฝึกหาความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรม แล้วเขียนความหมายของคำศัพท์เป็นคำพูดของตนเอง (ถ้าทำได้) และแต่งประโยคจากคำศัพท์ที่ผู้สอนให้

2.2.1.3 สะกดคำ (Spelling) ผู้เรียนฝึกสะกดคำศัพท์กับคู่ของตนหรือกับเพื่อนในทีม โดยมีคนบอก 1 คน ให้สมาชิกในกลุ่มเขียนแล้วเปลี่ยนกันตรวจจนกว่าจะสะกดคำได้ทุกตัวโดยไม่ผิด

2.2.1.4 อ่านในใจ (Silent Reading) หลังจากหาความหมายของคำและสะกดคำได้แล้ว ผู้เรียนอ่านเรื่องที่ผู้สอนกำหนดให้อ่านในใจก่อน เพื่อรวบรวมและทำความเข้าใจเรื่องก่อนที่จะฝึกอ่านออกเสียงในขั้นต่อไปกับเพื่อน

2.2.1.5 การอ่านออกเสียง (Reading Aloud) ผู้เรียนเปลี่ยนกันอ่านคนละย่อหน้ากับคู่ของตนหรือกับเพื่อนร่วมทีม เมื่อใครอ่านออกเสียงไม่ถูกก็ช่วยกันแก้ไข ส่วนผู้สอนผู้สอนจะต้องคอยเดินดูผู้เรียนทุกกลุ่มเป็นการสังเกตความถูกต้องในการอ่านของผู้เรียน และคอยช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหา

2.2.1.6 การค้นหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน (Treasure Hunt) ผู้เรียนในแต่ละทีมช่วยกันตอบคำถามแต่ละตอนของเรื่องที่ผู้สอนให้อ่าน ปรีक्षाและอภิปรายหาคำตอบที่ถูกต้องก่อนที่ผู้เรียนแต่ละคนจะเขียนคำตอบของตนเองส่งผู้สอน

2.2.1.7 การเล่าเรื่อง (Story Retelling) ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องตามลำดับเหตุการณ์เป็นคำพูดของตนเอง โดยผู้สอนใช้คำถามแนะแนวทางในการเล่าเรื่องให้กับผู้เรียน

2.2.1.8 การเขียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (Story-Related Writing) ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญลำดับเหตุการณ์จากการเล่าเรื่อง สอดแทรกความรู้สึกนึกคิดและความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านตามแนวคิดของตนเอง

หลังจากที่ผู้เรียนทำกิจกรรมในข้อ 2.2.1.1-2.2.1.8 ครบแล้ว ผู้เรียนจะบันทึกลงในแบบฟอร์มการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

2.2.2 ขั้นตอนการฝึกแบบอิสระ (Free Practice) หลังจากที่ได้ทำงานเป็นกลุ่มโดยมีผู้สอนคอยควบคุมดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดแล้ว ผู้เรียนยังจะได้ฝึกทำงานเองตามลำพัง โดยการช่วยตรวจแก้ไขความถูกต้องในการทำงานของผู้ร่วมทีม (Peer Pre-assessment) ก่อนที่จะส่งผู้สอน นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถฝึกอ่านเรื่องที่ตนสนใจได้ตามความต้องการนอกห้องเรียน

2.3 ขั้นตอนการทดสอบ (Testing)

หลังจากที่ผู้เรียนเรียนจบแต่ละบทแล้ว ผู้สอนผู้สอนจะทดสอบผู้เรียนเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านเรื่อง การสร้างประโยคจากคำศัพท์ที่เรียน และการอ่านออกเสียงคำศัพท์ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที โดยทดสอบเป็นรายบุคคล ไม่อนุญาตให้ช่วยเหลือกัน ผู้สอนผู้สอนต้องให้ผู้เรียนแยกโต๊ะจากกลุ่ม คะแนนของกลุ่มขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิกในทีมทุกคนเมื่อผู้เรียนทำการทดสอบเสร็จผู้สอนผู้สอนควรรีบตรวจและบอกคะแนนของแต่ละทีมให้ทุกคนทราบหากเป็นไปได้ควรบอกให้ผู้เรียนทราบในคาบต่อไป เพื่อเป็นการกระตุ้นและให้กำลังใจแก่ผู้เรียน

2.4 ชั้นตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม (Team Recognition)

พื้นที่ที่ผู้สอนคิดคะแนนของผู้เรียนแต่ละคน และแต่ละทีมเสร็จแล้วควรจะให้รางวัลเกียรติบัตร หรือคำชมแก่กลุ่มที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นคุณค่าของความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน และความสำเร็จในทีม

การคิดคะแนนตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC

Stevens et al 1987(อ้างอิงใน วรพรรณ สิทธิเลิศ ,2537) ได้กำหนดการคิดคะแนนเพื่อเป็นการตัดสินความสำเร็จของกลุ่มไว้ดังนี้

1. การกำหนดคะแนนของทีมในการอ่าน (Determining Team Scores in Reading) มีจุดประสงค์เพื่อที่จะให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานของตนเอง เพื่อเป็นการเสริมแรงในการให้ความร่วมมือกันในการทำงาน และกระตุ้นให้ผู้เรียนขยันทำงานติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงควรให้คะแนนหรือรางวัลทีมในการอ่านเพื่อเป็นแรงเสริมแก่ผู้เรียน คะแนนที่ได้มาของแต่ละทีมจะเป็นคะแนนที่สมาชิกในแต่ละทีมได้จากการทดสอบ แล้วจึงนำเอาคะแนนที่แต่ละคนได้มารวมกันเฉลี่ยเป็นคะแนนของทีม

นอกจากนี้ถ้าผู้เรียนคนใดหรือทุกคนต้องการฝึกอ่านเพิ่มเติมโดยอิสระนอกเหนือจากเรื่องที่ผู้สอนให้อ่านในชั้นเรียนก็ย่อมทำได้ แต่ผู้เรียนจะต้องทำรายงานเรื่องที่ไปอ่านเองมาส่งผู้สอนทุก 2 สัปดาห์ ผู้สอนก็จะมีคะแนนพิเศษให้

2. คะแนนการทำงานของทีม (Teamwork Points) หมายถึง คะแนนความร่วมมือในทีม ผู้สอนจะมีคะแนนให้ 20 คะแนน สมาชิกของทีมแต่ละทีมจะได้คะแนนตามพฤติกรรมในการเรียนซึ่งขึ้นอยู่กับความสำเร็จของการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอน ความร่วมมือและช่วยเหลือกันและกันและการปฏิบัติตามกฎของห้องเรียนในคาบสุดท้ายของการเรียนแต่ละสัปดาห์ ผู้สอนจะให้คะแนนสมาชิกแต่ละคนในทีม โดยเขียนลงในแบบฟอร์มการทำงาน

3. การคิดคะแนนทีม (Calculating Team Scores) ผู้สอนนำคะแนนที่ผู้เรียนได้จากการสอบข้อเขียน สอบอ่านออกเสียงคำศัพท์ คะแนนการทำงานที่สมาชิกในแต่ละคนในทีมได้มารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนสมาชิกในแต่ละทีม คะแนนที่ได้ออกมาจะเป็นคะแนนของทีม

ผู้สอนอาจให้รางวัลเพิ่มรวมกับเกียรติบัตรก็ได้ หลังจากการสอบแต่ละครั้งทันทีที่ผู้สอนทำคะแนนเสร็จ ผู้สอนจะบอกคะแนนในคาบต่อไป เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียน รวมทั้งเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกในความเป็นอันหนึ่งอันเดียวในความร่วมมือของสมาชิกทำให้ได้มาซึ่งความสำเร็จของกลุ่ม และเพื่อพัฒนาตนเองในครั้งต่อไป

จากการศึกษากระบวนการต่างๆ ของการเรียนการสอนแบบ CIRC จะเห็นได้ว่าการเรียนแบบ CIRC จะให้ความสำคัญของผู้เรียนทุกคนที่เรียนเก่งและเรียนอ่อน ทำให้ขจัดปัญหาความน้อยเนื้อต่ำใจของผู้เรียนทีมที่ได้คะแนนน้อย เพราะเกือบทุกทีมจะได้คะแนน และรางวัลเกียรติบัตรเช่นกัน และจากการที่ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันในการทำงาน ก่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน ประกอบกับรางวัลที่ได้ ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

5. การวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษ

การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ระบุไว้ว่า สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาจะต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตการศึกษา และระดับชาติ ตลอดจนการประเมินภายนอก เพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา (กรมวิชาการ, 2544: 24)

ลักษณะของการวัดและประเมินผล

การประเมินผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ควรมีลักษณะดังนี้

1. ต้องระบุสิ่งที่มุ่งประเมินให้ชัดเจน ผู้ประเมินต้องทราบว่าผลการเรียนรู้ที่ต้องการประเมิน ประกอบด้วยคุณลักษณะ (Traits) ที่สำคัญอะไรบ้าง เพื่อที่จะเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม
2. เลือกเทคนิคการวัดให้เหมาะสม ผู้ประเมินต้องเลือกเครื่องมือ รูปแบบคำถามที่ใช้ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะ หรือสมรรถภาพของผู้เรียน โดยเครื่องมือนั้นต้องให้ผลที่ถูกต้อง มีความเป็นปรนัยและสะดวกต่อการนำไปใช้
3. ควรใช้วิธีการวัดหลายอย่างประกอบกัน เนื่องจากเครื่องมือแต่ละชนิดมีข้อดี/ข้อเสียที่แตกต่างกัน ผู้ประเมินจึงควรเลือกใช้วิธีการวัดหลายอย่างให้ครอบคลุมผลสัมฤทธิ์และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน และต้องทำการวัดหลาย ๆ ครั้ง
4. ควบคุมความคลาดเคลื่อนจากการวัดให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด การวัดคุณลักษณะใดก็ตามจะมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นได้เสมอ ผู้ประเมินควรศึกษาถึงแหล่งของความคลาดเคลื่อนและพยายามขจัดให้เหลือน้อยที่สุด
5. ใช้สารสนเทศจากการประเมินสำหรับการตัดสินใจ การประเมินเป็นกระบวนการของการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งที่ดีขึ้น การประเมินมิได้สิ้นสุดเมื่อทราบผลการประเมิน แต่การประเมินมีความสำคัญอยู่ที่การนำผลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจที่ดีในการจัดการศึกษา และพัฒนาประสิทธิภาพของการเรียนการสอน

ประเภทของการวัดและประเมินการเรียนรู้

การวัดและประเมินเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการวัดและการประเมิน ทำให้ผู้สอนได้สารสนเทศที่เป็นปรนัยและเป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนประโยชน์ต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพของการเรียนการสอน

การวัดและการประเมินในกระบวนการเรียนการสอนสามารถแบ่งเป็นประเภทตามขั้นตอนหรือช่วงเวลาของการดำเนินการเรียนการสอนได้ดังนี้

1. การวัดและประเมินก่อนเริ่มต้นการเรียนการสอน
2. การวัดและประเมินระหว่างการเรียนการสอน
3. การวัดและประเมินหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน

การวัดและประเมินระหว่างการเรียนการสอน

การวัดและประเมินระหว่างการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่กระทำเพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียนขณะที่การเรียนการสอนยังคงดำเนินอยู่ การวัดและประเมินผลประเภทย่อยนี้สามารถจำแนกออกเป็นการวัดและประเมินความก้าวหน้ากับการวัดและประเมินปัญหาอุปสรรคของการเรียนรู้

1. การวัดและประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (Formative Evaluation) เป็นการวัดและประเมินระหว่างการเรียนการสอนเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถหรือทักษะตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยการสอนหรือไม่ เครื่องมือที่ใช้วัดอาจเป็นแบบสอบประจำหน่วยแบบสอบย่อย การสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นต้น สารสนเทศที่ได้จากการวัดและประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้จะช่วยบ่งชี้พัฒนาการ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้จะช่วยบ่งชี้พัฒนาการ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อทำการปรับปรุงการเรียน และเป็นข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน เพื่อทำการปรับปรุงการสอน ตลอดจนใช้ในการตัดสินใจว่าผู้เรียนคนใดสามารถผ่านหรือไม่ผ่านจุดประสงค์ประจำหน่วย ถ้าทุกคนผ่านจะได้ทำการสอนหน่วยต่อไป แต่ถ้าบางคนไม่ผ่านจะได้ทำการสอนซ่อมเสริมเพื่อแก้ไขจุดบกพร่องให้มีการเรียนรู้ที่เต็มเต็มที่ขาดหายไปทันทีหลังการสอน

2. การวัดและประเมินปัญหาอุปสรรคในการเรียนรู้ (Diagnostic Evaluation) หลังจากจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขจุดบกพร่องของการเรียนรู้ระหว่างที่การเรียนการสอนยังคงดำเนินอยู่แล้วถ้าหากจุดบกพร่องหรือความล้มเหลวของการเรียนรู้ยังคงมีอยู่ ซึ่งการสอนซ่อมเสริมไม่สามารถแก้ไขหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ก็ควรมีการศึกษาถึงอุปสรรคปัญหานั้นอย่างลึกซึ้ง โดยใช้แบบสอบวินิจฉัย (Diagnostic Test) แบบสอบชนิดนี้จะสร้างตามลำดับขั้นของตรรกศาสตร์ สำหรับการคิดที่ถูกต้องในการแก้ปัญหาแล้วให้ผู้เรียนทำเพื่อสืบค้นถึงสาเหตุของปัญหา เพราะในเรื่องนั้นปัญหาอาจมีแหล่งที่เกิดแตกต่างกัน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนสิ่งแวดล้อม เนื้อหาวิชา ผู้สอน เป็นต้น โดยอาจมีการใช้เทคนิคการสังเกตและสัมภาษณ์ประกอบการสืบค้นปัญหา สารสนเทศที่ได้จากการวัดและประเมินปัญหาอุปสรรคในการเรียนรู้จะทำให้ทราบถึงสาเหตุแห่งปัญหาอุปสรรคของการเรียนรู้นั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนสามารถทำการปรับปรุงแก้ไขได้ตรงจุด เช่น การปรับปรุงยุทธวิธีการสอน การหาวิธีการสอนเสริม การจัดเรียงลำดับขั้นของเนื้อหาและวิธีการสอนที่เหมาะสม เป็นต้น

๘ การประเมินระหว่างเรียนเป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่าบรรลุตามผลการเรียนรู้ผู้คาดหวังในการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูได้วางแผนไว้หรือไม่ ทั้งนี้ สารสนเทศที่ได้จากการประเมินไปสู่การปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องของผู้เรียน และส่งเสริมผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถให้เกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ การประเมินผลระหว่างเรียนมีแนวทางการปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. วางแผนการเรียนรู้และการประเมินผลระหว่างเรียน ผู้สอนจัดทำแผนการเรียนรู้และแนวทางการประเมินผลให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งในแผนการเรียนรู้ควรระบุภาระงานที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2. เลือกวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมหลักที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติ ทั้งนี้วิธีการประเมินที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการประเมินระหว่างเรียน ได้แก่ การประเมินจากสิ่งที่

ผู้เรียนได้แสดงให้เห็นว่ามีความรู้ ทักษะและความสามารถ ตลอดจนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันเป็นผลจากการเรียนรู้ ตามที่ผู้สอนได้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ วิธีการประเมินที่ผู้สอนสามารถเลือกใช้ในการประเมินระหว่างเรียน มีดังนี้

2.1 การประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล ได้แก่

- 2.1.1 การถามตอบระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.1.2 การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เรียน
- 2.1.3 การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียน
- 2.1.4 การสอบปากเปล่าเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ
- 2.1.5 การอ่านบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียน
- 2.1.6 การตรวจแบบฝึกหัดและการบ้าน พร้อมให้ข้อมูลป้อนกลับ

2.2 การประเมินจากการปฏิบัติ

เป็นวิธีการประเมินที่ผู้สอนมอบหมายงานหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด การประเมินการปฏิบัติผู้สอนต้องเตรียมการในสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ

1) ภาระงานหรือกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ (Tasks) 2) เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) วิธีการประเมินการปฏิบัติจะเป็นไปตามลักษณะงาน ดังนี้

2.2.1 ภาระงานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนทำเป็นรายบุคคล/กลุ่ม จะประเมินวิธีการทำงานตามขั้นตอนและผลงานของผู้เรียน

2.2.2 ภาระงานหรือกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติเป็นปกติในชีวิตประจำวัน จะประเมินด้วยวิธีการสังเกต จดบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับผู้เรียน

2.2.3 การสาธิต ได้แก่ การให้ผู้เรียนแสดงหรือปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนด เช่น การใช้เครื่องมือปฏิบัติงาน การทำกายบริหาร การเล่นดนตรี จะประเมินวิธีการและขั้นตอนในการสาธิตของผู้เรียนด้วยวิธีการสังเกต

2.2.4 การทำโครงการ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้ผู้สอนต้องมอบหมายให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติโครงการอย่างน้อย 1 โครงการ ในทุกช่วงชั้น ดังนั้นผู้สอนจึงต้องกำหนดภาระงานในลักษณะของโครงการให้ผู้เรียนปฏิบัติในรูปแบบใด รูปแบบหนึ่งใน 4 รูปแบบ ต่อไปนี้ โครงการสำรวจ โครงการสิ่งประดิษฐ์ โครงการแก้ปัญหาหรือการทดลองศึกษาค้นคว้า และโครงการอาชีพ วิธีการประเมินผลโครงการ ควรประเมิน 3 ระยะ คือ

2.2.4.1 ระยะก่อนทำโครงการ โดยประเมินความพร้อมการเตรียมการและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงาน

2.2.4.2 ระยะทำโครงการ โดยประเมินการปฏิบัติจริงตามแผนวิธีการและขั้นตอนกำหนดไว้ และการปรับปรุงงานระหว่างปฏิบัติ

2.2.4.3 ระยะสิ้นสุดการทำโครงการ โดยประเมินผลงานและวิธีการนำเสนอผลการดำเนินโครงการ

2.2.4.4 การกำหนดให้ผู้เรียนทำโครงการ สามารถทำได้ 3 แบบ คือ

- 1) โครงการรายบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกปฏิบัติงานตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ
- 2) โครงการกลุ่ม เป็นการทำให้โครงการขนาดใหญ่และซับซ้อน ต้องให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันหลายด้านช่วยกันทำ การประเมินโครงการควรเน้นการประเมินกระบวนการกลุ่ม
- 3) โครงการผสมระหว่างรายบุคคลกับกลุ่ม เป็นโครงการที่ผู้เรียนทำร่วมกันแต่เมื่อเสร็จงานแล้ว ให้แต่ละคนรายงานผลด้วยตนเอง โดยไม่ต้องได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกในกลุ่ม

การประเมินการปฏิบัติงานดังกล่าวมาข้างต้น ผู้สอนจำเป็นต้องสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติ เช่น

1. แบบวัดภาคปฏิบัติ
2. แบบสังเกตพฤติกรรม
3. แบบตรวจสอบรายการ
4. เกณฑ์การให้คะแนน เป็นต้น

2.3 การประเมินสภาพจริง

การประเมินสภาพจริงเป็นการประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ จะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง จึงเป็นงานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน และเป็นองค์รวมมากกว่างานปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนทั่วไป

วิธีการประเมินสภาพจริงไม่มีความแตกต่าง จากการประเมินจากการปฏิบัติเพียงแต่อาจมีความยุ่งยากในการประเมินมากกว่า เนื่องจากเป็นสถานการณ์จริง หรือต้องจัดสถานการณ์ให้ใกล้เคียง แต่จะเกิดประโยชน์กับผู้เรียนมาก เพราะจะทำให้ทราบความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ว่ามีจุดเด่นและข้อบกพร่องในเรื่องใด อันจะนำไปสู่การแก้ไขที่ตรงประเด็นที่สุด

2.4 การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน

การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน เป็นวิธีการประเมินที่ช่วยส่งเสริมให้การประเมินตามสภาพจริง มีความสมบูรณ์สะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียนมากขึ้น โดยการให้ ผู้เรียนได้เก็บรวบรวมผลงานจากการปฏิบัติจริง ทั้งในชั้นเรียนหรือในชีวิตจริงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาจัดแสดงอย่างเป็นระบบโดยมีจุดประสงค์เพื่อสะท้อนให้เห็น ความพยายาม เจตคติ แรงจูงใจ พัฒนาการ และสัมฤทธิ์ผลของการเรียนรู้ของผู้เรียน การวางแผนดำเนินการประเมินด้วยแฟ้มผลงานที่สมบูรณ์ จะช่วยผู้สอนให้สามารถประเมินจากแฟ้มสะสมงานแทนการประเมินจากการปฏิบัติจริงได้

การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ความหมายของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ชวลิต ชูกำแหง (2550 :37) กล่าวถึงความหมายของการประเมินตามสภาพจริงไว้ดังนี้ 1.เป็นการประเมินที่ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลายวิธีเพื่อตรวจสอบคุณภาพ ของงานของนักเรียน เพื่อแสดงออกถึงทักษะจากการเรียนรู้ ตลอดจนการกระทำของนักเรียน 2. เป็นวิธีการประเมินที่สะท้อน

ให้เห็นพฤติกรรม และทักษะที่จำเป็นของนักเรียนใน สถานการณ์ที่เป็นจริงแห่งปัจจุบันที่เน้นงาน ที่นักเรียนแสดงออกในภาคปฏิบัติ (performance) เน้น กระบวนการเรียนรู้ (process) ผลผลิต (products) และแฟ้มสะสม ผลงาน (portfolio) เปิดโอกาส ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล และมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของตนเองด้วย กระบวนการที่ใช้ในการประเมินอาจใช้ การสังเกต การบันทึก และการรวบรวมข้อมูลจากผลงาน และวิธีการที่นักเรียนทำ หากครูตัดสินใจจะใช้วิธีประเมินตามสภาพจริง ครูต้องคำนึงเสมอว่า หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินมีความสัมพันธ์กัน 3. เป็นการประเมินเชิงปฏิบัติที่สัมพันธ์และมีความหมายที่แท้จริงกับชีวิตประจำวัน เหตุผล ประการหนึ่งของความพยายามพัฒนารูปแบบทางเลือกใหม่สำหรับการประเมิน คือ การประเมิน โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน การประเมินผลโดยวิธีการอิงกลุ่ม การใช้แบบทดสอบชนิด เลือกตอบนั้นมีความล้มเหลว ทั้งในเรื่องการประเมินทักษะระดับสูง และความสามารถของผู้เรียนที่จะปฏิบัติงานที่สัมพันธ์กับโลกแห่งความเป็นจริง การปฏิบัติงานหรือการประกอบอาชีพในชีวิตจริง ต้องการผู้ที่มีทักษะทางสติปัญญา 4. การประเมินโดยใช้เครื่องมือหลากหลายชนิด แทนการใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือในการวัดเพียงอย่างเดียว เทคนิคการประเมินจากสภาพจริงมักนิยมทำโดยการรวบรวมงานภาคปฏิบัติที่ได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพความเป็นจริงที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน

การประเมินตามสภาพจริง เป็นกระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออกลงมือกระทำหรือผลิตจาก กระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพ จะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลง ข้อสรุปถึง ความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด นำพ้อใจหรือไม่ อยู่ในระดับ ความสำเร็จใด(สุวิมล ว่องวานิช ,2546 :13) กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 20) ได้กล่าว ว่าการประเมินสภาพจริงเป็นการประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงาน หรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ ผู้ปฏิบัติ จะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Life) หรือใกล้เคียง กับชีวิตจริง จึงเป็นงานที่มี สถานการณ์ซับซ้อน (Complexity) และเป็นองค์รวม (Holistic) มากกว่า งานปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนทั่วไป กล่าวได้ว่า การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นกระบวนการ วัดผลอย่างเป็นระบบ เป็นวิธีการประเมินความสามารถทุกด้านของผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งประเมินพฤติกรรมในด้านความรู้ ความคิด คุณธรรม จริยธรรมและ ความสามารถในการปฏิบัติโดยเน้นการวัดทักษะความคิดที่ซับซ้อน ความสามารถในการ แก้ไข ปัญหา การปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการและเครื่องมือวัดผลที่ หลากหลาย และ มีการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ผลการวัดที่แสดงถึงพัฒนาการและ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching)

วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) จะหมายถึง การสอนที่ใช้เทคนิคในการสอนหลายๆ แบบผสมกันไป โดยยึดหลักการสอนเพื่อการสื่อสารเป็นหลัก สำคัญ โดยนำการสอนแบบตรง การเลียนแบบ และการท่องจำเข้ามาแทรกในการฟัง บทฟัง และพูด และยังนำไวยากรณ์มาแทรกในการสอน มีการสรุปกฎเกณฑ์ โดยเน้นทักษะการใช้ภาษาเป็นสำคัญ

การสอนเพื่อการสื่อสาร Communicative Language Teaching จัดเป็นแนวการสอน (Approach) มากกว่าวิธีสอน เพราะหมายถึงหลักการที่หลากหลาย ที่สะท้อนมุมมองในการสื่อสาร และการเรียนภาษาซึ่งสามารถใช้สนับสนุนความหลากหลายของกระบวนการในชั้นเรียนได้ (Richard and Rogers, 2001 : 172) การที่ผู้เรียนจะมีความสามารถในการสื่อสารได้นั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องมี องค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารดังนี้ (Hedge, 2000 : 46-55)

1. ความสามารถในการด้านความรู้ในภาษา (Linguistic Competence)
2. ความสามารถในการด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatic Competence)
3. ความสามารถในการด้านการเรียงถ้อยคำในภาษา (Discourse Competence)
4. ความสามารถในการด้านกลยุทธ์ในการใช้ภาษา (Strategic Competence)
5. ความคล่องแคล่ว (Fluency)

รายละเอียดของแต่ละด้านมีดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการด้านความรู้ในภาษา (Linguistic Competence) หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวกับลักษณะของตัวภาษา เช่น ความรู้ในด้านของการสะกด การออกเสียง คำศัพท์ การสร้างคำ โครงสร้างตามหลักไวยากรณ์ โครงสร้างประโยคและความหมายด้านภาษา

2. ความสามารถในการด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatic Competence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาใน 2 ประการดังนี้

2.1 การรู้จักที่จะใช้ภาษาเพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายหรือความต้องการ

2.2 การรู้จักที่จะปฏิบัติหรือแสดงออก โดยมีการใช้ภาษาตามความเหมาะสมกับ บริบทของสังคม เช่น การใช้ภาษาอย่างสุภาพ การเลือกใช้รูปแบบของภาษาให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ กับบุคคลที่มีบทบาทต่าง ๆ กัน หรือมีสถานะที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าบุคคลนั้น จะต้องมีความรู้ในด้านสังคม (Sociolinguistic competence) ด้วยเช่นกัน

3. ความสามารถในการด้านการเรียงถ้อยคำในภาษา (Discourse Competence) เป็น ความสามารถที่ผู้เรียนทำให้ถ้อยความทั้งในภาษาเขียน หรือบทสนทนา มีการเชื่อมโยงสอดคล้องกัน และสามารถเป็นที่เข้าใจได้

4. ความสามารถในการด้านกลยุทธ์ในการใช้ภาษา (Strategic Competence) คະเนลและสเวน (Canale and Swain, 1980 : 25 , cited in Hedge, 2000 : 52) ได้ให้คำจำกัดความว่า เป็น ความสามารถในการจัดการในเหตุการณ์สนทนาในชีวิตจริง และเป็นวิธีที่จะรักษาให้มีการเปิดช่องทาง หรือโอกาสในการสนทนา ตัวอย่าง เช่น กลยุทธ์ในการใช้คำพูดมาชดเชยความรู้ของภาษาที่มีไม่เพียงพอหรือไม่แน่ใจ โดยการอธิบายใช้คำพูดที่ใกล้เคียง ซึ่งเป็นกลยุทธ์ในการลดรูป (Reduction strategy) โดยหลีกเลี่ยงที่จะใช้รูปแบบภาษาที่ผู้พูดไม่มีความแน่ใจและเลือกใช้คำอื่นมาทดแทน เช่น ใช้ Perhaps แทน “She might have...” หรือ “She could have...” หรือ “She must have...” เป็นต้น

5. ความคล่องแคล่ว (Fluency) ความคล่องแคล่ว หมายถึง ความสามารถที่จะเชื่อมโยง หน่วยภาษาพูดเข้าด้วยกันด้วยความสะดวก ปราศจากความซกซำที่ไม่เหมาะสม หรือลังเลโดยไม่มี ขอบเขต นอกจากนี้อาจมีจอห์นสัน (Johnson, 1979 , cited in Hedge, 2000 : 54) กล่าวว่า เป็น ความสามารถที่จะโต้ตอบอย่างต่อเนื่องภายในบทสนทนาแต่ละบท สามารถที่จะเชื่อมคำ วลีของ

คำถาม สามารถที่จะออกเสียงด้วยการออกเสียงอย่างชัดเจน อีกทั้งเน้นหนัก เสียงสูงต่ำได้อย่างเหมาะสมและสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งที่กล่าวมาได้อย่างรวดเร็วในสถานการณ์จริง (Real time)

สุคนธ์ สนิธพานนท์ และ คณะ (2545 : 263) ให้ความหมายว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน จัดลำดับการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียนโดยจากการฟัง ไปสู่การพูด การอ่าน การจับใจความสำคัญ ทำความเข้าใจจดจำ แล้วนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้

ละเอียด จุฑานันท์ (2545 : 114-115) สรุปไว้ว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีพื้นฐานจากแนวคิดที่ว่า ภาษาคือเครื่องมือในการสื่อสารและเป้าหมายของการสอนภาษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีความสามารถในการสื่อสาร พร้อมทั้งได้เสนอองค์ประกอบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารได้นั้น ควรจะต้องสอนดังนี้

1. ความรู้ความสามารถทางภาษาศาสตร์หรือไวยากรณ์ ได้แก่ การใช้ทักษะทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่านและเขียน ซึ่งมีองค์ประกอบทางภาษาคือ เสียง ศัพท์ โครงสร้าง ซึ่งเป็นแกนในการสื่อความหมายในด้านทักษะการฟัง จะต้องเริ่มจากความสามารถในการจำแนกเสียงได้ไปจนถึงการฟังข้อความในระดับความเร็วปกติของเจ้าของภาษาได้เข้าใจ ในด้านทักษะการพูด จะต้องออกเสียงได้ถูกต้องและสนทนาโต้ตอบด้วยสำเนียงและจังหวะที่เจ้าของภาษาพอจะเข้าใจได้ ในด้านการอ่านจะต้องรู้จักกลไกการอ่านและสามารถอ่านเพื่อเข้าใจได้และในด้านทักษะการเขียน จะต้องรู้จักกลไกในการเขียนคือการสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเรียบเรียงประโยคและการใช้คำเชื่อมความหมาย ตลอดจนการเขียนข้อความในลักษณะต่างๆ ได้

2. ความสามารถทางภาษาศาสตร์กับสังคมที่จะใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามระเบียบปฏิบัติของสังคม มีความรู้เกี่ยวกับระดับของภาษาที่ใช้ในกลุ่มสังคมวัฒนธรรม สามารถเลือกใช้ภาษาได้เหมาะกับบุคคลและสถานการณ์ซึ่งแตกต่างกันไปตามสภาพสังคมวัฒนธรรมนั้นๆ ได้ เช่น รู้ว่าจะต้องใช้ภาษาที่เป็นทางการ หรือระดับของภาษาให้ถูกต้องกับบุคคล และกาลเทศะ

3. ความสามารถในการใช้คำเชื่อม ความสัมพันธ์ของข้อความ คือ มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ระเบียบวิธีสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามหลักภาษา โดยใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ในการเรียบเรียงประโยค เพื่อเชื่อมโยงความหมายทางภาษาได้อย่างถูกต้อง

4. ความรู้เกี่ยวกับลักษณะภาษาที่มีแนวโน้มจะเกิดซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเดาความหมายจากบริบทต่างๆ (Contexts) ได้ถูกต้องตามรูปลักษณะภาษาซึ่งแยกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปลักษณะที่จำเป็นและไม่จำเป็น

5. สมรรถภาพในการประยุกต์ใช้หรือยุทธศาสตร์ในการสื่อสาร (Pragmatic competence or strategic competence of communication) คือ มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ด้วยวิธีการหลีกเลี่ยงการใช้รูปแบบลักษณะภาษาที่ยังไม่ชำนาญ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 133) ได้กล่าวว่า ในชีวิตจริง ผู้เรียนต้องสัมผัสกับการสื่อสารซึ่งเป็นการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารควรสอนให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันและนำภาษาที่คุ้นนั้นไปใช้ได้ ความรู้ในการแต่งประโยคเป็นสิ่งที่เราเรียกว่าความรู้ความเข้าใจภาษาเท่านั้น อาจจะเป็นประโยชน์อยู่บ้าง แต่ถ้าจะให้เกิดประโยชน์สูงสุดก็ต้องสามารถนำความรู้ในการใช้ประโยคไปใช้เป็นปกตินิสัยได้ ตามโอกาสต่างๆ ของการสื่อสาร แนว

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ตามคำจำกัดความที่ บราวน์ (Brown, 1993 ; อ้างถึงใน ละเอียด จุฑานันท์, 2544 : 111) เสนอไว้มีลักษณะ 4 ประการ ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. เป้าหมายของการสอนเน้นไปที่องค์ประกอบทั้งหมดของทักษะการสื่อสารและไม่จำกัดอยู่ภายในกรอบของเนื้อหาภาษาหรือไวยากรณ์

2. เทคนิคทางภาษาได้รับการออกแบบมาเพื่อนำผู้เรียนไปสู่การใช้ภาษาอย่างแท้จริง ตามหน้าที่ภาษาและการปฏิบัติจริงโดยมีจุดมุ่งหมายในการพูด รูปแบบโครงสร้างภาษาไม่ใช่เป้าหมายหลักแต่ตัวรูปแบบเฉพาะของภาษาต่างหากที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารจนสำเร็จได้ตามเป้าหมาย

3. ความคล่องแคล่วและความถูกต้องเป็นหลักการเสริมที่อยู่ภายใต้เทคนิคการสื่อสารหลายครั้งที่มีความคล่องแคล่วอาจมีความสำคัญมากกว่าความถูกต้องเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ได้อย่างมีความหมาย

4. ความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างเข้าใจและสร้างสรรค์ ภายในบริบทที่ไม่เคยฝึกมาก่อน

บ๊องร พานทอง (2541 : 36) ได้กล่าวว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีพื้นฐานมาจากความเชื่อว่าภาษาไม่ใช่เป็นเพียงสัญลักษณ์ที่ประกอบไปด้วยไวยากรณ์โครงสร้างภาษา และเสียงเท่านั้น แต่ภาษาคือระบบที่ใช้เพื่อการสื่อสารหรือสื่อความหมายระหว่างกัน ดังนั้นการสอนภาษาจึงควรคำนึงถึงการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้สื่อความหมายได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะมีรูปแบบภาษาต่างกันไป เช่น การพูดคุยทั่วไป การทักทาย การขออนุญาต เป็นต้น ซึ่งการใช้ภาษาแต่ละสถานการณ์จะต้องให้ถูกต้อง เหมาะสมตามสภาพสังคม มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้นแนวการสอนภาษาวิธีการนี้ จึงต้องมีองค์ประกอบอีกหลายประการที่จะต้องเสริมให้เพื่อผู้เรียนจะได้นำไปใช้ในการสื่อสาร องค์ประกอบเหล่านั้น ได้แก่

1. ความสามารถทางด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้าง (Grammatical competence) หมายถึงความรู้ทางด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างของคำ ประโยค ตลอดจนการสะกดและการออกเสียง

2. ความสามารถด้านสังคม (Sociolinguistic competence) หมายถึงการใช้คำและโครงสร้างประโยคได้เหมาะสมตามบริบทของสังคม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การถามทาง และข้อมูลต่างๆ และการใช้ประโยคคำสั่ง เป็นต้น

3. ความสามารถในการใช้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อความหมายด้านการพูด และเขียน (Discourse competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษา (Grammatical form) กับความหมาย (Meaning) ในการพูดและเขียนตามรูปแบบ และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic competence) หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อให้การติดต่อสื่อสารประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการสื่อสารด้านการพูด ถ้าผู้พูดมีกลวิธีในการที่จะไม่ทำให้การสนทนานั้นหยุดลงกลางคัน เช่น การใช้ภาษา ท่าทาง (Body language) การขยายความโดยใช้คำศัพท์อื่นแทนคำที่ผู้พูดนึกไม่ออก เป็นต้น

สรุปได้ว่า แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคและวิธีการสอนหลายรูปแบบ แต่เน้นการสอนเพื่อการสื่อสารเป็นหลักสำคัญ โดยที่ผู้สอนควรจะสอนให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับการใช้ภาษาและนำภาษาที่คุ้นเคยนั้นไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กุลเชษฐ สุทธิดี (2544 : 52-54) ได้ศึกษาการใช้กลวิธีการเรียนแบบร่วมมือที่เน้นการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน โรงเรียนแห่งหนึ่ง ผลการศึกษาพบว่า การเรียนแบบร่วมมือที่เน้นการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนทักษะการพูดตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากขึ้น มีความเชื่อมั่น และกล้าแสดงออก มีความกระตือรือร้นในการทำงาน และความร่วมมือในการทำงาน

กรรณิการ์ กาญจนดา (2557 : 22-23) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษและแรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ ทดลองแบบกลุ่มเดี่ยว มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนโดยกิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จำนวน 5 แผน งานที่นักเรียนได้รับมอบหมาย คือ กิจกรรมบทบาทสมมติ แบบสอบสัมภาษณ์ และแบบวัดแรงจูงใจ และผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 60 หลังการเรียน โดยกิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และนักเรียนมีแรงจูงใจเพิ่มขึ้นหลังการเรียนโดยกิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ประทีป เสริมสำราญ (2547 : 99-112) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้เกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทุ่งสว่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 จังหวัดนครราชสีมา จำนวนนักเรียน 31 คน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้เกม จำนวน 3 แผน และแบบประเมินทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยประเมินตามสภาพจริง ผลของการศึกษาพบว่า การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยการ ใช้เกม ส่งผลให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน มีความสุขกับการเรียน และมีพัฒนาการทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงขึ้น

กาญจนภา มานิตย์ (2547 : 79-80) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เกม กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนาอุดม ตำบลไผ่ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวนนักเรียน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จำนวน 8 แผน แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการพูดภาษาอังกฤษ และแบบประเมินระดับความสามารถทักษะการพูดภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ผลจากการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้เกม ส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาระดับความสามารถทักษะทางการพูดภาษาอังกฤษ ในด้านความคล่องแคล่ว

สามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ การออกเสียงถูกต้องชัดเจนอยู่ในระดับดี มีความสนใจความกระตือรือร้น ความตั้งใจในการประกอบกิจกรรม มีความพยายามที่จะสื่อสารโดยใช้ภาษาพูดและท่าทาง และความพยายามที่จะไม่ใช้ภาษาไทยในห้องเรียน

รมย์ยาภรณ์ สุขเกษม (2554 : 72-76) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่เน้นการฟัง-พูดและการเสริมแรงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับนักเรียนจำนวน 43 คน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ที่เน้นการฟัง-พูด และการเสริมแรงบวก และเพื่อศึกษาความพึงพอใจหลังการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษหลังการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ที่เน้นการฟัง-พูด และการเสริมแรงบวกสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ที่เน้นการฟัง-พูด และการเสริมแรงบวกมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

วราพรรณ จิตรรัมย์ (2559 : 94-97) วิจัยเกี่ยวกับผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT กับนักเรียนจำนวน 38 คน การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษ รวมถึง การศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT และท้ายสุดเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT มีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.34/76.32 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT มีค่าเท่ากับ 0.5824 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางพัฒนาการการเรียนรู้เท่ากับ 0.5824 หรือคิดเป็น ร้อยละ 58.24 และท้ายสุดความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนรู้เทคนิค CLT มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับ มาก

ชนากานต์ จิตรมะโน (2561 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่เรียนโดย

ใช้กิจกรรมแบบ Active learning และ 2) สร้างแรงจูงใจการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ มีกลุ่มเป้าหมาย คือผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 สาขาสัตวศาสตร์ และ สาขาพืชศาสตร์ รวมจำนวน 30 คน ใช้แผนการวิจัยแบบ The One Group Pretest- Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning จำนวน 4 แผนการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 30 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ความถี่ และ สถิติ ทดสอบที่ t-test ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนทำคะแนนแบบทดสอบ ได้ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 20.51(คะแนนเต็ม 30) มีผลการ ประเมินในระดับ ดี ถึง ดีมากร้อยละ 83 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนของกลุ่มผู้เรียนสาขาสัตวศาสตร์กับ พืช ศาสตร์แล้วปรากฏว่าผู้เรียนสาขาสัตวศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มพืชศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนปรากฏว่า ข้อที่ผู้เรียนให้ความพึงพอใจมากที่สุดคือข้อที่ 7 ที่ ผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนภาษาอังกฤษแบบ Active Learning ($\bar{X}$ = 4.63) รองลงมาคือ ข้อที่5 ผู้เรียน รู้สึกว่าการทำกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้มีโอกาสแสดงออกมากขึ้น ($\bar{X}$ = 4.53) และพึงพอใจน้อยที่สุดในข้อ ที่3 ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกซ้ำจนเข้าใจภาษาอังกฤษมากขึ้น ($\bar{X}$ = 3.97)

วรพงษ์ แสงประเสริฐ , รุ่งทิวา แยมรุ่ง และ ลัดดาวลัย เกษมเนตร (2560 : 106-124) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการเรียนรู้ เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ 2) ศึกษาประสิทธิผลของกระบวนการจัดการ เรียนรู้ โดยขั้นตอนในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ 1) การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) การยกร่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) ศึกษาประสิทธิผลโดยการประเมินความเหมาะสม ของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้ แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนและการจัดการเรียนรู้ ทางภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คนโดยใช้แบบประเมิน ความเหมาะสมของกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัยพบว่าขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นสร้างความสนใจให้คิด 2) ขั้นฝึกปฏิบัติพัฒนาความคิดทางภาษา 3) ขั้นรูกให้คิด 4) ขั้นร่วมกันตกผลึกความคิด 5) ขั้นสรุปความคิดและสะท้อนการ เรียนรู้ และผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการจัดการ เรียนรู้ พบว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความ เหมาะสมในระดับดีมาก

อนุสิษฐ พันธกล้า , ธารณา สุวรรณเจริญ และชลชลิตา แต่งนารา (2560 : 562-570) ได้ศึกษาผลการใช้การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดภาษาอังกฤษสำหรับ นักศึกษาวิชาชีพครู การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาวิชาชีพครูก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบของ นักศึกษาวิชาชีพครูหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กลุ่ม ตัวอย่างคือ นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 1 รหัส 5911206 คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ รหัสวิชา 1211102 ภาครศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 27 คน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะการพูด ภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาชีพรู แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ แบบประเมินความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. และการทดสอบ ค่า (t-test) แบบ dependent ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนการเปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาชีพรูก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียน ($\bar{X}$ = 40.85, S.D. = 1.99) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 18.52, S.D. = 3.97) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบของนักศึกษาวิชาชีพรู โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.32)

สุพรรณิ ไกยเดช (2558 : 105-106) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจและการทำงานเป็นทีม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ CIRC กับแบบ SQ4R โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ CIRC กับแบบ SQ4R เรื่อง Love Our Environment วิชาภาษาอังกฤษ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 รวมถึงศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ แบบ CIRC กับแบบ SQ4R เรื่อง Love Our Environment ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ CIRC กับแบบ SQ4R วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.08/78.05 และ 84.89/81.45 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้ง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ CIRC กับแบบ SQ4R วิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6273 และ 0.6848 ตามลำดับ

ประนัตดา อรุณในเมือง (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานกับรูปแบบการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ (เทคนิค CIRC) และการสอนตามวิธีปกติ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้ตามแบบการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) กับการเรียนรู้ตามแบบการสอนโดยการเรียนร่วม (CIRC) โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับวิธีสอนแบบเรียนร่วม (CIRC) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีปกติ และนักเรียนที่ได้รับวิธีสอนแบบใช้สมองเป็นฐาน(BBL) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นการจัดกิจกรรมในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยให้ครูใช้วิธีการสอนแบบเรียนร่วมมือ (CIRC) สามารถช่วยพัฒนาการเรียนการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงเห็นควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนนำไปใช้ในการเรียนการสอนทุกระดับชั้น

ชอย (Choi, 2000: 2838-A) ได้ศึกษาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศของครูในประเทศเกาหลีจำนวน 110 คน เกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยใช้เกมและเพลงเป็นการจูงใจในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการปรากฏว่า เกมและเพลงสามารถเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสื่อสาร ได้ทักษะทางภาษาทั้ง 4

ทักษะอย่างผสมผสานกลมกลืน เป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการเรียนการสอนที่ใช้ได้ทั้งเรียนรู้เชิงสื่อสารและเรียนรู้ไวยากรณ์ไปพร้อมๆ กัน

โอเจดา (Ojeda, 2005 : 2969-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการใช้เกมในการจัดการเรียนการสอนกับการใช้วิธี และเทคนิคการสอนแบบเดิมๆ โดยได้นำเกมเข้ามาใช้ในลักษณะของการจัดการสอนแบบเน้นภาระงาน และใช้ Communicative Approach ร่วมด้วย โดยใช้สอนในรายวิชาภาษาสเปนเบื้องต้น 2 ในการสอน (กลุ่มแรกเป็นกลุ่มทดลอง ส่วนอีกกลุ่มเป็นกลุ่มควบคุม) ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า มีเกมหนึ่งที่ทำให้ สมมติฐานเป็นจริง กล่าวคือ ผู้เรียนที่ได้เรียนและเล่นเกม คำศัพท์จะมีแรงจูงใจในการเรียนมากกว่าผู้เรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการเดิม ๆ ซึ่งการใช้เกมประกอบการจัดการเรียนการสอนนั้น เกมสามารถเสริมสร้างบรรยากาศอันพึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการทำงาน หรือกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นสังคมนระหว่างผู้เรียน เพื่อนร่วมชั้น

ลิตเติลวูด (Littlewood, 1981) กล่าวว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการสอนที่ไม่จำกัดความสามารถของผู้เรียนไว้เพียงแต่ความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์เท่านั้น แต่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาทุกทักษะ โดยผนวกความสามารถด้านไวยากรณ์ให้เข้ากับยุทธศาสตร์การสื่อสารด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ ในชีวิตจริง ผู้เรียนต้องสัมผัสกับการสื่อสารซึ่งเป็นการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ ดังนั้น การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรสอนให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันและนำภาษาไปใช้ได้

เซวิกนอน (Savignon, 1983 : 23-24) ได้สรุปหลักสำคัญของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. การใช้ภาษาเป็นไปอย่างริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นโอกาสให้ผู้เรียนใช้วิธีหลากหลาย ในการถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่อย่างเป็นระบบเพื่อสื่อสารอย่างมีความหมาย
2. การใช้ภาษาประกอบด้วยความสามารถหลายอย่างภายใต้โครงสร้างทางการสื่อสารในวงการ (Abroad Communication Framework) โดยธรรมชาติแล้วความสามารถในการสื่อสารขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้ร่วมสนทนา รวมถึงสถานการณ์และเป้าหมายของการสื่อสาร
3. การเรียนภาษาที่สองจะคล้ายกับการเรียนภาษาแม่ เริ่มจากการที่ผู้เรียนต้องมีความต้องการและสนใจที่จะเรียนภาษาดังกล่าว
4. การวิเคราะห์ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นพื้นฐาน ในการพัฒนาสื่อสำหรับการเรียนการสอน
5. ในขั้นตอนการฝึก ควรฝึกการสื่อความหมายเป็นประโยคหรือเป็นกลุ่มคำ ในขั้นตอนการนำไปใช้ควรจะเริ่มจากการที่สื่อความหมายได้ โดยไม่เน้นเรื่องความถูกต้องเหมือนขั้นตอนแรก
6. ผู้สอนทำหน้าที่หลากหลายบทบาท เพื่อจัดเตรียมให้ผู้เรียนได้แสดง ได้มีส่วนร่วมในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในบริบทที่ต่างกัน

เอสโคลา (Escola, 1980 : 1985-1986-A) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารที่มีผลต่อการพัฒนาการด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้แบบทดสอบ Modern Language Association-Cooperative Language Test โดยเปรียบเทียบผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชาวเยอรมัน ระดับ 2 และระดับ 4 ซึ่งกำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาในมลรัฐแมริแลนด์

จำนวน 61 คน โดยแบ่งกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 31 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการฝึกทักษะทางการฟัง-พูด โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่าความสามารถของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม พัฒนาการด้านการฟัง-พูด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการฟังและการพูดมากขึ้น

เดบรีเซย์ (Dabrisay, 1982: 76-84) ได้ศึกษาการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนในมหาวิทยาลัยออตตาวา ประเทศแคนาดา โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง ได้รับการฝึกทักษะการรับรู้ในระดับความสัมพันธ์ระหว่างประโยค (Discourse Level) เป็นสถานการณ์ที่ใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ซึ่งมี 3 แบบ คือ 1) สัมภาษณ์เจ้าของภาษาให้ได้มากที่สุดภายในเวลา 4 นาที 2) บรรยายลักษณะของผู้แสดงในขณะที่ดูการแสดง และ 3) พูดในหัวข้อที่กำหนดภายในเวลา 3 นาที ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ฝึกทักษะการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ได้คะแนนสูงกว่านักเรียนที่ฝึกโดยไม่ใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โรซาลินา แอทรีน, พูมิอะ โยโกยามะ, คาซุโนริ นิชิโนะ (2016 : 1471-1478) การศึกษานี้ศึกษาถึงสภาพแวดล้อมในห้องเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้ Active Learning ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในญี่ปุ่น นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษโดยมีการสอบเก็บคะแนนย่อยในระหว่างการอภิปรายกลุ่ม มีการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ผลลัพธ์ที่ได้ชี้ให้เห็นว่า นักเรียน 45% อยากรจะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เป็นเครื่องมือในการเรียนภาษาอังกฤษ ดังนั้น การใช้ Active Learning ควบคู่ไปกับ ICT จะช่วยเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์, ช่วยเพิ่มความสามารถในการแก้ไขปัญหา และเพิ่มความรู้ให้กับนักเรียนด้วย

ดร.โมวาฟัส โมนามิ, มาเจด อาหมัด อาซิริ และ ซาเล็ม มัทแล็ค อลาทาวี (2016 : 19-35) การศึกษานี้ ศึกษาอย่างถี่ถ้วนถึงผลกระทบในการใช้ Active Learning ในการสอนภาษาอังกฤษ การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา ก) มุมมองของครูในการใช้วิธี Active Learning ข) การใช้ Active Learning ใช้แล้วได้ผลในการพัฒนาความสามารถของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนจำนวน 35 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบบสอบถามจะมีสองส่วน ส่วนแรก จะเป็นผลกระทบของการใช้ Active Learning ที่มีต่อการสอนภาษาอังกฤษ ส่วนหลังจะเป็นมุมมองของครูที่มีต่อ Active Learning ผลการศึกษาพบว่า ครู 90% เห็นด้วยกับการใช้ Active Learning ในการสอนภาษาอังกฤษ และมี ผลในเชิงบวกต่อการสอนภาษาอังกฤษและพัฒนาการของนักเรียน

ไมเคิล พรินซ์ (2004 : 223-231) การศึกษาครั้งนี้ตรวจสอบหลักฐานสำหรับประสิทธิภาพของ Active Learning ซึ่งได้กำหนดรูปแบบของ Active Learning ที่เกี่ยวข้องมากที่สุดสำหรับคณะวิศวกรรมศาสตร์และตรวจสอบช่วงวิกฤตองค์ประกอบหลักของแต่ละวิธี พบว่ามีการสนับสนุนในวงกว้าง สำหรับองค์ประกอบหลักของการเรียนรู้ที่กระตือรือร้นการทำงานร่วมกัน การร่วมมือและการเรียนรู้จากปัญหา

วาเล โกลามิ, อาธนา อัททาราน และ มอสตาฟา โมราตี โมกาตัม (2014 : 190-194) ตลอดประวัติศาสตร์ของการเรียนรู้ภาษาที่สอง (SLA) วิธีการและวิธีการมากมายมาถึงสมัย ด้วยการถือกำเนิดของวิธีการสื่อสารเพื่อ SLA ความสนใจเพิ่มขึ้นถูกนำไปสู่ลักษณะการโต้ตอบของภาษาและ

บทบาทของการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน EFL บทความนี้รายงานเกี่ยวกับกลยุทธ์ Active Learning ที่มีประโยชน์ในการสร้างสถานการณ์การเรียนรู้แบบโต้ตอบ หลังจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้รับการยอมรับว่าสามารถใช้งานได้จริง และกลยุทธ์เหล่านี้ทำให้เกิดการโต้ตอบของผู้เรียน บทความนี้ช่วยครูในการสร้างสภาพแวดล้อมแบบผู้เรียนรู้แบบโต้ตอบได้มากยิ่งขึ้น

Erhan Durukan (2010) ได้วิจัยเรื่องผลกระทบของการอ่านแบบบูรณาการที่ทำร่วมกัน และเทคนิคการเขียนที่มีต่อทักษะการเขียนและการอ่าน เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการอ่านแบบบูรณาการที่ทำร่วมกันและเทคนิคการเขียนและการอ่านแบบเดิมและวิธีการสอนการเขียนสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ ประกอบด้วยนักเรียนเกรด 7 จำนวน 45 คน ที่ลงทะเบียนเรียน ณ โรงเรียนชั้นประถมศึกษาแห่งหนึ่งในกลางเมือง Giresun ในปีการศึกษา 2009/2010 สุ่ม โดยมีนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 24 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุมจำนวน 21 คนที่ได้มาโดยการสุ่ม การทดสอบการบรรลุเป้าหมายด้วยการแสดงออกด้วยการเขียน (WEAT) และการทดสอบการบรรลุเป้าหมายด้วยการทำความเข้าใจด้วยการอ่าน (RCAT) ซึ่งการทดสอบทั้งสองแบบได้รับการพัฒนาจากนักวิจัยโดยนำมาใช้เก็บข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงกับทักษะการเขียนและทักษะการอ่านทำความเข้าใจของกลุ่มการศึกษาวิจัยนี้ตามลำดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ANOVA ในโปรแกรม SPSS WEATและRCAT ที่ได้นำมาใช้ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการทดสอบความคงทนในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างทักษะการอ่านและการเขียนของกลุ่มการทดลองและกลุ่มควบคุมในด้านการบรรลุเป้าหมายและความคงทนทางด้านวิชาการ

Skeans (1991, อ้างใน วรพรรณ สิทธิเลิศ) ศึกษาเกี่ยวกับผลการเรียนโดยวิธีCIRC ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะรวมทางภาษาของนักศึกษาเกรด 3 และเกรด 5 โดยใช้วิธีเปรียบเทียบกับการสอนวิธีหนึ่งที่ไม่ใช่วิธี CIRC พบว่าผู้เรียนทั้ง 2 ระดับที่เรียนโดยวิธี CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อความเข้าใจสูงขึ้นเป็นส่วนมาก